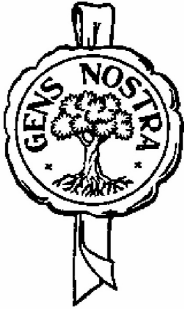

Nederlandse Genealogische Vereniging

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Jubileumnummer met thema: een stukje familiegeschiedenis

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

Voorzitter: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, Vlieterweg 108, 3925 GD Scherpenzeel
tel. 033 – 2778813 e-mail: voorzitter@amersfoorteo.ngv.nl

Secretaris
en Public Relations: dhr. A.C. van Herk, Herfsttuin 24, 3772 VJ Barneveld
tel. 06-53408994 e-mail: secretaris@amersfoorteo.ngv.nl

Penningmeester: dhr. drs. Th.H. van Veen, Poortersdreef 1, 3824 DL Amersfoort
tel. 033 – 4726015 e-mail: penningmeester@amersfoorteo.ngv.nl

Lid: vacature

Lid: dhr. H. Hooijer, Garietstraat 267, 3813 BM Amersfoort
tel. 033 – 4632621 e-mail: heimen.h.a@gmail.com

Afdelingsafgevaardigden

Afgevaardigde: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, voornoemd

Plaatsvervanger: dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd

Lezingen en Activiteiten

Coördinator: dhr. M. van de Krol, Marterhoeve 20, 3831 TA Leusden
tel. 033 – 4945110

Periodiek

Hoofdredacteur: dhr. A.C. van Herk, voornoemd

Redactieadres: redactie@amersfoorteo.ngv.nl

Eindredacteur: dhr. prof. dr. J.S. Kaastra, Slotlaan 337, 3701 GJ Zeist
tel. 030 – 6962934

Redacteuren: dhr. M. van de Krol, voornoemd
dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd
vacature

PR-ondersteuning mw. F.E.F. Schuitemaker-Frankefort, Zaagmolenhof 13, 3833 KT Leusden
tel. 033 – 4947948 e-mail: fschuite@xs4all.nl

Webmaster dhr. A.C. van Herk e-mail: webmaster@amersfoorteo.ngv.nl

Website <http://amersfoorteo.ngv.nl>

Twitter www.twitter.com/NGV_AFT

Facebook NGV Amersfoort

Omslag: Bij een jubileum hoort een vrolijke toast, vandaar deze voorprent. Leden van de Philips Harmonie uit Eindhoven bezochten in 1928 een bierbrouwer in Amsterdam. Zie verder het verhaal op pag. 69.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

*Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Amersfoort en omstreken
opgericht 18 december 1971*

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 550.

Jaargang 25

september 2016

nummer 3

Ten geleide

De zomer is bijna voorbij, de tijd vliegt om. Zaterdagmiddag 17 september gaan we weer starten met een bijeenkomst over computergenealogie. De NGV bestaat dit jaar 70 jaar. Aan het eind van dit jaar viert onze afdeling haar 45-jarige bestaan, oftewel het negende lustrum. We zullen dit jubileum vieren op zaterdag 17 december a.s. in De Brug, vanaf januari 2010 onze vertrouwde locatie (zie ook blz. 49). Naast de verslagen van de lezingen van de afdeling en een korte introductie over komende lezingen hebben we weer een aantal extra artikelen ontvangen. Gevarieerde verhalen, een aanvulling over *Een ongeluk op molen De Gunst in Amersfoort*, een groot aantal reacties op ons verzoek om vanwege ons jubileum te schrijven over uw eigen *Familiegeschiedenis*. Bedankt voor uw inzending. De NGV van, voor en door leden, samen er iets moois van maken. Op weg naar 75 jaar NGV en 50 jaar afdeling Amersfoort en omstreken. De redactie wenst u veel leesplezier en succes met uw genealogische activiteiten.

Arie van Herk, hoofdredacteur

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari, april en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 december 2016 inleveren

Voor nadere instructies zie <http://amersfoorteo.ngv.nl> onder menu Afd. blad.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 7,- per jaar te storten op rekening NL85 INGB 0002 6663 78 ten name van Penningmeester NGV afdeling Amersfoort en omstreken onder vermelding van 'abonnement periodiek'.

Opmaak: L^AT_EX – Druk: Trepico, Nijkerk

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling en van de HCC! werkgroep Amersfoort vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

**het Kerkelijk Centrum De Brug,
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort**

Onze middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.30 uur en 's avonds vanaf 19.30 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-medewerkers van onze afdeling verzorgen een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium nader ingevuld kunnen worden, verdient het ook aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Zaterdag 17 september 2016	De Brug – NGV
Tijd	van 14.00 tot 16.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Computergenealogie	

Er zijn vertegenwoordigers van o.a. de genealogische programma's Aldfaer, GensDataPro en PRO-GEN aanwezig die u deskundig kunnen bijstaan en adviseren. Verder zijn er diverse ervaren genealogen van de afdeling aanwezig die een bijdrage leveren en u helpen met een maximaal haalbare oplossing van uw vragen. De bijeenkomst is bedoeld om u kennis te laten maken met verschillende genealogische programma's en om samen verder te komen door elkaar te helpen bij het oplossen van grote en kleine computerproblemen. Het is een inloopmiddag, dus u hoeft niet speciaal om 14.00 uur aanwezig te zijn. De zaal is open vanaf 13.30 uur.

Datum	Donderdag 6 oktober 2016	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	De Amersfoortse schilders Toon Tieland en Johan Traarbach	
Inleider	de heer Wichard Maassen	

Al dertig jaar werk ik als (dagblad)journalist, sinds 1995 voor (AD) Amersfoortse Courant. Kunstgeschiedenis is mijn grote passie. In de tijd die vrijkwam nadat ik in 2009 een stapje terugdeed, richtte ik me op onderzoek naar Amersfoortse kunstenaars. Het eerste resultaat daarvan was een biografie van de schilder Toon Tieland (1919–2006). Dit boek verscheen in 2013 bij uitgeverij Bekking & Blitz. Kort daarop ben ik begonnen met een studie naar leven en werk van Johan Traarbach, evenals Tieland een expressionistisch schilder. Streven is om dit (na)jaar, tien jaar na zijn dood, een biografie van Traarbach uit te brengen.

In de lezing schets ik een (dubbel)portret van Tieland en Traarbach. Ik behandel hun levensloop, de overeenkomsten tussen hen, maar vooral ook de verschillen: in karakter en schilderwijze. Ze waren levenslang bevriend met elkaar en echte tegenpolen. Tieland was extrovert en over het algemeen heel vrolijk, ook in zijn werk, Traarbach daarentegen meer introvert en melancholiek. Ze hadden dezelfde inspiratiebron: de Vlaamse expressionisten uit de school van Sint-Martens-Latem, met Gustave De Smet en Constant Permeke als belangrijkste representanten. Deze stroming was actief in de eerste helft van de vorige eeuw.

In de lezing toon ik een groot aantal afbeeldingen van schilderijen en foto's. Hoewel ik geen genealoog ben, zal ik toch wat vertellen over het stamboomonderzoek dat ik heb verricht voor mijn biografieën over Tieland en Traarbach.

Datum	Donderdag 17 november 2016	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Familiekroniek Hovestad	
Inleider	de heer Piet Hovestad	

Vooraf aan de lezing vindt eerst een korte ledenvergadering plaats. De agenda voor deze afdelingsledenvergadering en het verslag van de vorige zijn te zijner tijd te vinden op internet <http://amersfoorteo.ngv.nl>. De agenda en de bijlagen liggen vóór aanvang van de vergadering eveneens ter inzage en er zijn ook meerdere exemplaren beschikbaar.

Datum	Donderdag 1 december 2016	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Het skelet van onze voorouders	
Inleider	de heer Timo d'Hollosy	

Archeologen vinden bij hun opgravingen dikwijls skeletten. Van wie zijn die botten geweest? Valt aan de hand van het skelet nu nog iets te vertellen over die persoon? Dankzij moderne technieken zoals DNA-onderzoek kunnen we tegenwoordig veel meer te weten te komen dan voorheen. Hiermee en met andere technieken (waar u misschien nog nooit van gehoord hebt) zijn de laatste jaren spectaculaire ontdekkingen gedaan.

Timo d'Hollosy werkt bij het Centrum voor Archeologie in Amersfoort. Hij is een boeiend spreker en zal tonen wat die oude botten ons nog kunnen vertellen.

Van 18 juni tot 25 september 2016 is er een tentoonstelling over dit onderwerp in museum Flehite in Amersfoort.

Datum Zaterdag 17 december 2016
Tijd van 14:00 tot 16:30 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp Jubileumbijeenkomst voor leden
Inleider Zie bladzijde 49

De Brug – NGV

Datum Donderdag 19 januari 2017
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp Familysearch
Inleider Mw. Greta Devliegheer

De Brug – NGV

De website FamilySearch.org gesubsidieerd door de Afdeling Familiegesciedenis van de *Mormoonse* kerk biedt heel veel mogelijkheden voor mensen die hun voorouders opzoeken of een stamboom willen samenstellen. Ik werk al jaren voor FamilySearch en de laatste jaren beman ik de helpdesk voor Nederland en Vlaanderen. De FamilySearch-website geeft mogelijkheden tot onderzoek, heeft een stamboom, een mogelijkheid om foto's e.d. bij de voorouders te voegen en veel meer. De mogelijkheden om te werken via computer, laptop, telefoon enz. en de mogelijkheden voor Mac, Windows, Apple en welke besturingssystemen het beste resultaat geven. Tijdens mijn presentatie zal ik u de vele mogelijkheden presenteren en kunt u vragen stellen over deze website.

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.30 uur.

HCC!genealogie, werkgroep Veenendaal – Elke vierde maandag van de maand in de Christelijke Scholengemeenschap, Sportlaan 11-13, 3905 AD in Veenendaal. Aanvang: 20.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-website <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>.

Van uw voorzitter

door Willem van Maren

Op 2 juni jl. heeft in Utrecht het derde Famillement plaatsgevonden. De belangstelling voor dit genealogische festijn was weer heel groot. Onze afdeling had een stand op een mooie plek, direct achter de hoofdingang, waardoor we heel veel bezoekers hebben ontvangen. Ook veel leden van onze afdeling hebben we kunnen begroeten. Het is opvallend hoeveel interesse er in

ons land bestaat voor stamboomonderzoek en dat is inspirerend voor ons als bestuur.

Voor het komende seizoen is er weer een gevarieerde reeks voordrachten bijeengebracht. In december vieren we als afdeling ons negende lustrum. Er komen dan twee lezingen en we maken er een bijzondere dag van.

Ledenbestand

Overleden:

Dhr. A.G. Balke Ede
Verhuisd van andere afdeling:
Dhr. C.H. Henzen Renswoude
Dhr. E.R. van Willigen Den Dolder

Opzegging:

Dhr. M. van Nuffelen Ede
Dhr. J.P. Koperdraad Leusden
Dhr. N.C. van der Heide Amersfoort

Jubileumbijeenkomst 45 jaar NGV Amersfoort e.o.

Het bestuur nodigt u uit

Op 18 december 1971 is de afdeling Amersfoort en omstreken opgericht. Om dit 9^e lustrum niet ongemerkt voorbij te laten gaan heeft het afdelingsbestuur besloten om een bijzondere bijeenkomst te organiseren **voor de leden van de afdeling**. Op zaterdag 17 december tussen 14.00 en 16.30 uur bent u welkom op onze vaste locatie, Kerkelijk Centrum *De Brug* aan de Schuilenburgerweg 2 in Amersfoort. De zaal is vanaf 13.30 uur geopend.

Naast een inleiding door onze voorzitter, Willem van Maren, hebben we een inhoudelijk thema gepland. Genealogisch onderzoek wordt nog interessanter als er een dimensie bijkomt met achtergrondinformatie over de personen in uw stamboom. Deze informatie

delen is een hele uitdaging en de vraag komt dan op, hoe realiseer je dit. We hebben een persoon met veel ervaring op dit terrein gevonden.

Marijke Hilhorst doorliep in haar geboortedorp Laren (NH) de middelbare school en studeerde aan de Universiteit van Amsterdam Nederlands en Literatuurwetenschap. Ze heeft veel ervaring met het opstellen van verhalen en ze schreef onder andere het boek *Hoe schrijf je een familiegeschiedenis*. Tijdens haar lezing geeft ze informatie hoe je deze activiteit oppakt.

Voor deze bijeenkomst dient u zich vóór 2 december aan te melden door een e-mail te sturen naar secretaris@amersfoorteo.ngv.nl

Reunion

Lezing door de heer Frans van Bodegom op dinsdag 10 mei 2016. Marcel van de Krol doet verslag.

Voordat de spreker het een en ander over het genealogieprogramma Reunion vertelde hield hij eerst een algemeen praatje over genealogie.

Hij vertelde o.a. nadelige effecten van genealogieprogramma's: bijv. de gebruiker wil alles in vakjes (velden) stoppen, waarmee onrecht wordt gedaan aan de historische context. De inhoud van notariële akten, weeskamerarchieven, transporten, rechterlijke archieven etc. laat zich niet in vakjes stoppen. Genealogie is veel meer dan alleen

maar een opsomming van namen en datums.

Maar ook over nadelen van internet, genealogiesites en programma's die opgekocht worden. Door slimme aankopen infiltreren bijv. MyHeritage en Ancestry in korte tijd ook in de Europese en Nederlandse markt. Mede daardoor wordt de genealogie *big business*, commercie viert hoogtij met risico's op toenemende vervuiling van de genealogische data, zowel door klakkeloos aan elkaar koppelen van databestanden, maar ook door gemakzuchtige gebruikers die letterlijk van

elkaar overschrijven en dan publiceren.

Nadrukkelijk en enthousiast werd gestimuleerd zelf in de archieven te gaan en niet alleen *leunstoelgenealoog* achter de computer te zijn.

Reunion is een genealogieprogramma om je stamboom te bewerken op je eigen computer net zoals PRO-GEN, GensDataPro en Aldfaer bijvoorbeeld, alleen met dit verschil dat PRO-GEN, GensDataPro en Aldfaer op een Windows-computer draaien en Reunion (helaas) alleen werkt voor de Apple Macintosh-computer, die een ander besturingssysteem heeft.

Reunion bestaat al sinds 1988 en is van oorsprong een Amerikaans programma. Middels een NL-module zijn zowel de interface en het handboek als de uitvoer geheel Nederlandstalig.

Hierbij even in het kort enkele punten over het programma en wat ook al vermeld is in de aankondiging van deze lezing:

- Koppelen van afbeeldingen, films en geluid, tekstbestanden of pdf-documenten, maar ook rechtstreeks importeren van tekstbestanden zonder extra handelingen, zoals *knippen en plakken*.
- Het veranderen van de naam van een afbeelding of van het pad is geen probleem voor Reunion, het programma vindt het altijd terug en herstelt automatisch de koppeling, tenzij die echt weggegooid is.
- Meerdere familiebestanden, zeg stambomen, kunnen tegelijkertijd geopend en bewerkt worden.
- Bij gebruik van de app *ReunionTouch*

worden foto's gemaakt met een iPhone of iPad automatisch gekoppeld en gesynchroniseerd met de Macs, bijvoorbeeld uw desktop of laptop.

- De opmaak van de gezinskaart kunt u geheel naar uw eigen wensen instellen.
- Mogelijkheid met meerdere Macs te werken met automatische veld-veldsynchronisatie van de data van familiebestanden

Reunion helpt u familiegegevens vast te leggen, te bewaren en te tonen. Reunion legt onder meer vast: namen, datums, gebeurtenissen en notities, bronnen, afbeeldingen, net zoals de meeste programma's maar ook geluiden en video's.

De familierelaties worden getoond in een elegante grafische vorm. Voor het publiceren en delen van uw gegevens bestaan er vele mogelijkheden, hetzij als klassieke beschrijvende rapporten (u kunt zelf uw zinnen definiëren) maar ook als grafische overzichten, maken van een kant en klare website met multimedia of in boekvorm, waarbij de opmaak instelbaar is, dat gepubliceerd kan worden als een interactief pdf-boek. De spreker had graag in willen gaan op de mogelijkheden van maken van een pdf-boek, maar helaas was de tijd daarvoor te kort.

Reunion is ook beschikbaar als companiontoepassing (ReunionTouch) op de iPhone, iPod Touch en de iPad (aparte aanschaf via appstore). ReunionTouch heeft (net als werken met verschillende Macs) automatische veld-veldsynchronisatie tussen deze apparaten en de Mac via Dropbox.

Genealogie vóór 1600

Lezing door Willem van Maren op dinsdag 12 april 2016. Samenvatting door de spreker.

In de genealogie zoeken we naar personen en hun onderlinge verwantschap. In 19^e en 20^e eeuwse documenten zijn de familierelaties doorgaans heel duidelijk. Het stamboomonderzoek in vroegere tijden kent en-

kele speciale problemen. Allereerst is er de schaarste aan bronnen. Zodra je een oude acte hebt gevonden ontstaan er meteen vragen. Wat staat er? Wat betekent het? In bijna elk oud document worden personen

genoemd, maar hebben zij een familieband, en zo ja, welke?

In de voordracht lag de nadruk niet op het zoeken, maar op de interpretatie van oude bronnen. Dit werd eerst toegelicht aan de hand van oude teksten, Vervolgens werden oude foto's en schilderijen getoond. Hoe kunnen we reconstrueren wie de afgebeelde personen zijn geweest? De manier van redeneren is hierbij niet anders dan bij het interpreteren van oude acten.

Heraldiek kan ook nuttig zijn om familierelaties te ontrafelen. Hierbij moet je wel bedacht zijn op bijzondere valkuilen. De continuïteit in het bezit of gebruik van onroerend goed van de ene op de volgende generatie is dikwijls ook een belangrijk hulpmiddel. Dit werd verduidelijkt met de geschiedenis van enkele stukken land bij Amerongen. Tenslotte werd getoond hoe je de verwantschapsrelatie kunt (proberen te) reconstrueren tussen middeleeuwse personen met dezelfde voor- en achternaam.

*Herkent u deze personen in hun 17e eeuwse kledij?
(Schilderij van Thérèse Schwartze)*

Famillement 2016

door Willem van Maren

Op donderdag 2 juni is het derde Famillement gehouden, deze keer in Utrecht. Dit tweemaalig evenement is een belangrijke ontmoetingsplaats voor iedereen die belangstelling heeft voor stamboomonderzoek en alles wat daarbij hoort. Heel veel genealogische organisaties presenteerden zich, niet alleen uit Nederland. Verder waren er drukbezochte lezingen en stadswandelingen. De keuze was soms moeilijk, want er was te veel om op die ene dag bij alle activiteiten aanwezig te zijn. Heel veel belangstelling trokken de lezingen van Maarten van Rossum en Dominique van der Heyde in de Lutherse Kerk. Bij de lezingen in het auditorium en de studiezaal kon een deel van het publiek zelfs geen zitplaats meer vinden. Al met al zijn er bijna drieduizend bezoekers

geweest.

Thijs van Veen en Marcel van de Krol achter de tafel.

Foto Freja Schuitemaker-Frankfort.

De lezingen vormden ongetwijfeld het hoogtepunt van de dag. De tientallen organisaties die zich presenteerden gaven een

Melanie Vulsmas, Thijs van Veen, Marcel van de Krol en Heimen Hooijer. Foto Freja Schuitemaker-Frankefort.

mooi en gevarieerd beeld van de genealogie-beoefening in Nederland, België en Duitsland. Opvallend was bijvoorbeeld de kwaliteit van de publicaties van de Duitse Verein für Computergenealogie. Dankzij het grote taalgebied kan men in Duitsland een tijdschrift over computergenealogie produceren zoals dat in Nederland niet mogelijk is. Opgemerkt moet echter worden dat qua dienstverlening de vereniging HCC!genealogie

het waarschijnlijk wint van de Duitse club.

De NGV was de organisatie met de meeste stands. Misschien hadden we onszelf als vereniging iets gestructureerder moeten presenteren. Anderzijds toonden we overduidelijk de veelzijdigheid van onze vereniging.

In 2018 zal het vierde Famillement plaatsvinden in Leeuwarden.

Korenmolen De Gunst: een reactie

door Piet Smink

Op pagina 36 van ons periodiek jaargang 25, april 2016, nummer 2, staat in de linker kolom geschreven, dat de korenmolen De Gunst omstreeks 1913 is afgebroken en verplaatst naar Sleen in Drenthe.

Maar de op 2 maart 1915 opgerichte Coöperatieve Vereniging tot den aan- en

verkoop van bedrijfsbenodigdheden en het malen van graan en veevoeder heeft nog op 30 augustus 1915 een overeenkomst gesloten met Jan Nefkens voor het malen van mais zolang de eigen malerij in Hooglanderveen nog niet in werking is getreden. De eigen malerij werd in februari 1916 in gebruik

genomen.

Daaruit trek ik de conclusie dat de korenmolen De Gunst aan de Leusderweg in elk geval nog tot 1 maart 1916 in gebruik is geweest bij Jan Nefkens.

Aanvulling door de redactie

Op de interessante website <http://www.molendatabase.org/molendb.php> van *De Database van Verdwenen Molens* is de volgende informatie over de molen te vinden:

- Database nummer: 784
- Naam/aanduiding: De Gunst
- Ligging: Leusderweg 136
- Plaats: Amersfoort
- Gemeente: Amersfoort
- Provincie: Utrecht
- Bouwjaar: na 1850
- Verdwenen: 1915 afgebroken
- Type: Stellingmolen
- Categorie: verdwenen
- Functie: Korenmolen
- Constructie romp: Achkante bovenkruier
- Constructie kruiwerk: Buitenkruier

De in het artikel geplaatste foto komt uit de collectie H. de Kroon.

Geschiedenis

De molen was eigendom van J. Nefkens. De molen werd afgebroken in 1915 en verplaatst naar de provincie Drenthe, molenmaker Reinds uit Beilen herbouwde hem in Sleen als *De Hoop*. Bij de overplaatsing kwam het houten onderachtkant te vervallen en werd de molen op een stenen onderachtkant geplaatst.

Informatie van J.M. Volop, 25 april 2012

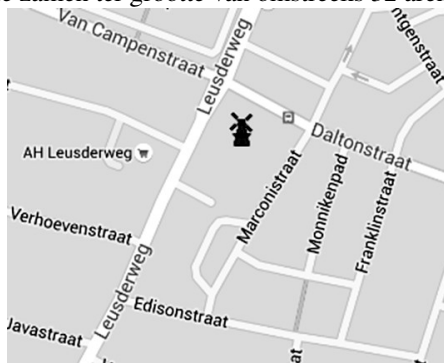
Mijn Opa Joh. M. Engel kocht het perceel en liet de molen verdwijnen, die naar mijn weten naar Sleen verhuisde. Heel die hoek is gesneuveld voor een winkelcentrum met bovenwoningen, tegenover een van de eerste AH-supermarkten (ca. 1962)

Informatie van E. Zwijnenburg, 6 juni 2012

Amersfoortse Courant, 6 juli 1883:

Notaris C. VAN WIERINGEN te Woudenberg, zal op Donderdag 19 juli 1883, des namiddag's te 2 uren, in het Koffijhuis "DE AREND" te AMERSFOORT. VERKOOPEN:

No. 1 De Windkoorn- Run- en Pelmolten, genaamd DE GUNST, met WOONHUIS, STALLING, ERVE, TUIN en BOUWLAND, gelegen te Amersfoort, aan den OUD-LEUSDENSCHEN WEG, van daar strekkende tot aan en met het Monnikspad, te zamen ter grootte van omstreeks 32 aren.

Twee belangrijke websites

door Marcel van de Krol

Open archieven

Bob Coret, van Coret Genealogie, bekend van de websites Genealogie Online, de Stamboom Gids, het Stamboom Forum, de Genealogie Werkbalk, de Genealogie Gazet en Familie Archivaris, heeft nu ook de web-

site Open Archieven gemaakt. De website, die te bereiken is via www.openarch.nl, begint met de openingszin: *Doorzoek de genealogische gegevens van Nederlandse archieven en vind automatisch gelinkte akten en aanvullende informatie over personen en*

context.

Diverse archieven hebben hun gegevens beschikbaar gesteld voor hergebruik, zogenaamde open data. Open Archieven biedt nu toegang tot ruim 138 miljoen historische persoonsvermeldingen van 47 archiefinstellingen, en dat dus op één plek. Hiermee is Open Archieven stukken groter dan WieWasWie, het aantal blijft maar groeien.

Open Archieven heeft net zoals Google één zoekveld, om het gemakkelijk te houden. Door een naam in te voeren krijg je van deze persoon een heleboel gegevens. De naam kun je ook invoeren met zogenaamde wildcards. Het is ook mogelijk om op twee personen te zoeken. Op de startpagina staan voorbeelden van zoekopdrachten, bekijk deze voor het beste resultaat.

Er verschijnt een alfabetische lijst van zoekresultaten, de sorteeropties kun je wijzigen. Achter de gevonden treffers staat soms een ikoontje. Een paars ikoontje wil zeggen dat er een directe link is naar een scan en een grijs ikoontje is een link naar het digitale register. Onderaan de lijst staan allemaal filters zodat je bij te veel treffers de zoekopdracht kunt verfijnen.

Open Archieven laat meer zien dan alleen de gegevens zoals bij WieWasWie. Er worden onder andere relevante links getoond naar andere akten en ook externe links Graftombe.nl en Online-begraafplaatsen.nl, Wikipedia, het Biografisch Portaal Nederland, stambomen op Genealogie Online en vele andere gegevens waaronder het weer, historische kaarten en volkstellingsgegevens.

Je kunt de website bezoeken als bezoeker, als gebruiker en als abonnee. Als abonnee heb je de meeste mogelijkheden. Het abonnementsgeld is gekoppeld aan het aan-

tal gegevens dat er op dat moment beschikbaar is. Men is ooit begonnen met € 5,00 en op dit moment is het € 24,17. Dit is een zogenaamde dagprijs. De prijs voor een abonnement is éénmalig en dus altijd geldig, ook al zal de prijs in de toekomst verder stijgen. Het is dus zaak zo snel mogelijk abonnee te worden. Uiteraard is het niet verplicht een abonnement te nemen, je kunt ook zonder inloggen (dus als bezoeker) veel van de functies gratis gebruiken.

Zie verder <https://www.openarch.nl/> (in vier talen en te gebruiken op computer, tablet en smartphone).

StamboomVragenForum

Een forum is net zoals een mail waarin je een vraag kunt stellen, alleen met dit verschil dat iedereen de vraag kan lezen en dus ook kan beantwoorden.

Het forum bevat diverse forums zoals mededelingen, vragenforum Nederland, vragenforum buitenland, abonnementen WieWasWie en Ancestry, waar ze gratis een enkele zoekvraag voor je opzoeken. Elk forum is ook weer onderverdeeld in subforums, zoals bij forum diversen, genea-cafe en off-topic. Neem gerust eens een kijkje op het forum of stel zelf eens een vraag. Registreren is gratis. Het forum-team vertelt het volgende over deze website:

Het StamboomVragenForum voor onderzoekers in familiegeschiedenis is bedoeld om genealogische vraagstukken voor te leggen en samen antwoorden te vinden. Maar ook om elkaar te informeren over zaken in de genealogiewereld en om in gesprek te gaan met elkaar en dit alles op een vriendelijke en respectvolle wijze.

Zie verder:

<http://www.stamboomvragenforum.nl/>

Jubileumbijdragen

Bij een jubileumviering hoort ook een jubileumnummer. Ook dat is een traditie bij ons. Het thema van het voor u liggende jubileumnummer is *een stukje familiegeschie-*

denis. Maar liefst zeventien leden hebben hiervoor een bijdrage geleverd. U vindt hun bijdragen hierna.

De familie Uittien

door K. Chr. Uittien

Op zoek naar voorouders in de diverse archieven duiken wij, mijn vrouw en ik, vaak gelijk in de klappers. Met een familienaam Uittien is het altijd prijs. Ook een variant Uttien bleek familie te zijn. Het blijft bij een betrekkelijk klein aantal. In 1947 nog maar 6 stuks en in 2007 slechts 29. Ook de katholieke variant Uttien was niet erg vruchtbaar: 7 personen in 1947 en 17 in 2007. In Nederland begint het in Bronkhorst als in 1704 Christian Euthien, jongeman uit Malchin in Mecklenburg, trouwt met een lokale schone. Als hij in 1718 in Arnhem voor de tweede keer trouwt wordt zijn familienaam als Uittien geschreven. Er zijn talloze incidentele verbasteringen geweest zoals Uijtten, Uijttien, Uijtijn, Uijtwijn, Uijtetien, Uiting, Uttien, Vittien en Uit Tien. Daarvan zijn Uittien en Uttien overgebleven.

Toen we eens in het Noord-Hollands archief op zoek waren naar een gezin dat naar Texel was vertrokken waren we gauw klaar. Om de reis van Harderwijk naar Haarlem rendabeler te maken nam ik een register civique ter hand en vond tot mijn verrassing een Klaas Uittien in Beets. (In register civique arr. Hoorn, gemeente Beets, ingeschreven onder nr. 4386: Klaas Uijttien * 23-4-1770 (moet zijn 1771)). De studiezaalmedewerkster kon mij niet wijzer maken. Het vermelde nummer verwees niet naar meer informatie. Gelukkig vonden we hem ook in de lidmaten van Beets (DTB Beets: met jaargang 25

attestatie aangekomen 19-2-1807 Klaas Uittien en Margaretha ter Burg van Amsterdam verhuisd naar Haarlem 1812). In het Gem. Archief van Haarlem vonden we:

in het Nieuw Rechterlijk Archief inv. nr. 33, Register van personen ter inwoning ingekomen: 9 augustus 1822 Nicolaas Uijtten en inv. nr. 34, Register van personen die in Haarlem komen wonen 1821–1824: Nicolaas Uijttien, geb. Velzen 16-4-1771, laatste 4 jaar gewoond te Diemen, tuinman, geh. met Margaretha Terburg, Geref., adres Cingel tussen de Grote Hout en Raampoorten. w.g. N. Uijt Tien. (Dat adres was buiten de wallen van de stad, aan de overkant van de singel waar het nu Raamsingel heet, tussen de Raambrug en de Grote Houtstraat. Daar waren tuinen waarop hij vermoedelijk werkte. Hij noemde zich intussen Nicolaas Uijt Tien en zijn vrouw Grietje heet Margaretha).

Uiteindelijk konden we hem in kaart brengen, van zijn ouders tot aan zijn overlijden in 1844.

Ondanks dat de schrijfwijze *Uittien* vanaf 1718 tot heden identiek is zijn er vooral bij onze hoofpersoon nogal wat variaties geweest. Wij kwamen tegen: Claas en Nicolaas Uijtten, Klaas Uijt Tien.

Zijn gegevens zijn: Klaas Jansen Uittien, tuinier, cavalariet, zv Jan Christiaans Uittien en Dirkje Claasz Vuijk, * 23-4, ~28-4-1771, Velsen, + Woudenberg 27-2-1844, × Amsterdam 19-7-1799 Grietje ter

Burg, dv Evert Daniëls Ter Burg en Anna van Maanen, * 27-11-1762, + 26-12-1841 Scherpenzeel.

Klaas was ruiter te paard in het leger van de laatste stadhouder. Op 1 augustus 1795 kreeg hij te Woerden zijn *Eerlijk Paspoort* toen het leger werd ontbonden. Met een collega ging hij lopend naar Duitsland waar hij dienst nam bij Willem Georg Frederik van Nassau die een leger formeerde om Nederland van de Fransen te bevrijden. Na 3 maanden werd ook dat leger ontbonden en werd Klaas bedankt, hij kreeg zijn soldij en vertrok naar de stad Groningen waar zijn oom Gerrit woonde. In Bourtange werd hij op 7-2-1796 gearresteerd door de Fransen, verdacht van dienst nemen bij de vijand. Hij werd naar de Stad Groningen vervoerd. Na aankomst werd hij gevisiteerd. Hij wordt vermeld als Claas Eutien (!), zoals de familienaam oorspronkelijk werd geschreven.

Garde te paard. Afbeelding van

<http://www.aldegarde.nl/napoleonicwars-5.html>

Men trof aan: 2 paar cousen, 3 witte dasen, 2 overhemden, 2 ouden doeken, een poedersak, een zakborsteltie. Aan goudgeld een Pistoool. Aan zilvergeld f. 19=14-6. Was getekend M. Nanninga, cipier. Na 3 verhooren bekende hij te voet van Utrecht naar Arnhem en vandaar op Emmerik, toen op Boekholt in het Munstersche of het Oldenburgsche 't welk niet zeker kende bepalen, gereisd alwaar is aangenomen. In het verslag: *Gevangene was tegens de middag te Boekholt aangekomen en aldaar een boterham en een glas genever gebruikt, terwijl 2 officieren bij hun waren gekomen, met name Pauw en Kaersseboom welke hun verder hadden getraceert, waardoor zij meer en meer beschonken geworden zijnde zig hadden laten verleiden om met hun te gaan en dienst te nemen.*

Uiteindelijk is Klaas, na een verhoor en bekentenis van 26 artikelen op 7-3-1796 in stad Groningen veroordeeld tot 3 jaar varen in 's lands dienst. In 1798 monsterde hij af in Amsterdam.

Kennelijk heeft hij weer dienst genomen want in de Militaire Stamboeken 1795-1813, inv.57 folio 484 vinden we:

Charge en no. der equipage 64, naam en toenaam Nicolaas Uijtten, aangenomen 2e nov. 1796 tot 2 nov. 1802, lengte op kousen 5 v 80 2 str, 25 jaar, geb. Velsen bij Haarlem, van te voren gediend bij Regiment Garde te paard 2 jaar 5 maanden als ruiter tot 1-8-1795, paspoort, ambagt tuijnman, religie Gereformeerd, vrouw en kinderen, Colonel Du Roy. Afgestaan 15 Julij 1801 de paspoort.

Hoewel van eenvoudige afkomst vonden hij en zijn vrouw het nodig de namen wat chiquer te maken. Klaas werd Nicolaas, Uijtten werd eerst Uijtten en later Uit Tien, zijn vrouw Grietje ging Margaretha heten. Het echtpaar is kinderloos overleden.

Zoektocht naar nabestaanden via secundaire bronnen

door Corrie van Silfhout-van Ravenswaaij

Via Yad Vashem is op het Gemeentearchief van Veenendaal de vraag binnengekomen of het mogelijk is om verwanten op te sporen van het echtpaar Breukelaar dat van 1931–1959 in Veenendaal heeft gewoond. Het echtpaar heeft in de oorlog onderduikers gehuisvest. Familieleden van deze onderduikers familie Szmul hebben de nabestaanden van Johannes Hendrik Willem Breukelaar, ★ Hasselt 19-2-1894, × Achtkarspelen 10-10-1929 Jeltje Sipma, ★ Achtkarspelen 6-6-1899, voorgedragen voor de award *Righteous Among the Nations*. Onderzoek had aangetoond dat het echtpaar geen kinderen had maar misschien was er nog andere familie. Er was al gezocht in de gemeentelijke administratie en een persoonskaart opgevraagd bij het CBG, echter er waren geen kinderen uit het huwelijk voortgekomen.

Aan mij werd gevraagd of ik misschien neven of nichten kon opsporen.

Jeltje Sipma en Johannes Hendrik Willem Breukelaar omstreeks 1931

De familie Breukelaar was niet afkomstig uit Veenendaal, dus of het echtpaar broers of zussen had moest nog blijken. Ik besloot de familieadvertenties van het CBG te raadplegen om bij het overlijden van de ouders van Johannes HW te zien of er nog meer namen in de advertentie staan. Er worden zes kinderen genoemd bij het overlijden

in 1936 van zijn vader waarvan één zuster met kinderen. Een familie met weinig nageslacht, dus mijn zoektocht moet zich richten op de kinderen van de zus.

Een overlijdensadvertentie van Johannes Hendrik Willem Breukelaar, onderwijzer aan de Nieuwewegse school in Veenendaal, kom ik niet tegen en ook van zijn vrouw heb ik niets gevonden.

„De Heer is goed, een sterkte in dagen van benauwdheid”
(Nahum 1 : 7)

Bedroefd, maar dankbaar voor wat zij voor ons heeft betekend, is na een liefdevolle verzorging in Nij Nazareth, moegestreden van ons heengegaan, mijn lieve vrouw, mijn lieve moeder en onze onvergetelijke oma

JELTJE BREUKELAAR-SIPMA

op de leeftijd van bijna 85 jaar.

Sneek, 27 mei 1984

Nij Nazareth

Sneek: J. H. W. Beukelaar

Sneek: H. Sipma

J. Sipma-Groninger †

Sneek: Jetty en Anne

De rouwdienst zal worden gehouden op woensdag 30 mei a.s. 's middags om 2 uur in de aula van Nij Nazareth, Leeuwarderweg 76 te Sneek, waarna de begrafenis zal plaatsvinden op de algemene begraafplaats aldaar.

Correspondentie-adres:

H. Sipma, Schaapmarktplein 13, 8601 CE Sneek.

Uit nieuwsgierigheid toch nog in Delpher gezocht om 'iets' te vinden, misschien over zijn baan als onderwijzer of zijn afscheid op school. Bij het overlijden van zijn vrouw Jeltje Sipma is er wel een advertentie geplaatst en hierin wordt tot mijn verbazing gesproken van het heengaan van *mijn lieve vrouw, mijn lieve moeder en onze onvergetelijke oma*. Jeltje is bijna 85 jaar geworden, haar man is nog in leven en er is sprake van een zoon, H. Sipma uit Sneek gehuwd met J. Groninger.

Dus wel nageslacht gevonden, alleen niet van het echtpaar Breukelaar maar een kind van Jeltje dat nooit bij haar gewoond heeft in Veenendaal. Ik breid mijn zoektocht uit en vind op internet een genealogie Gro-

¹<http://habo-inventing.nl/tjgroninger-ned.html>

ninger en daar staat een foto van Herman Sipma en zijn vrouw Janny Groninger, die een dochter Jetty hebben.¹

Ik ben op Facebook gaan zoeken naar Jetty Sipma en ook zij woont in Sneek. Sigarenmagazijn Sipma wordt anno 2016 nog genoemd op hetzelfde adres als in de overlijdensadvertentie, Schaapmarktplein 13 in Sneek

Daar het ons onmogelijk was om van al onze vrienden en kennissen afscheid te nemen, roepen wij hun van hieruit een Hartelijk Sjalom toe!

0844

Fam. M. W. Szmul
Eretz Jizraeel

Moszek Wolf Szmul en zijn vrouw Enty Fajge die met hun jongste zontje Mengel Szmul ondergedoken zijn geweest, heb ik

ook gevonden in de kranten van 1947. Ze wonen in Amsterdam en nemen afscheid van vrienden en kennissen en vertrekken naar Israël.²

Jetty heeft haar opa en oma wel eens horen vertellen over de onderduikers maar weet ook een heleboel dingen niet. Wel weet ze dat opa en oma ieder jaar een grote bos bloemen ontvangen uit dankbaarheid van deze mensen. Dat zij nu een onderscheiding mag ontvangen ontroert haar. Een stukje familiegeschiedenis dat zeker door de Joodse familie nooit vergeten zal worden. Voor Jetty Sipma en haar gezin is dit een bijzondere geschiedenis, ook al hebben haar kinderen hun grootouders en overgrootouders nooit gekend.

Hiermee is de bruikbaarheid van hedendaagse secundaire bronnen aangetoond als de primaire bronnen niet geraadpleegd kunnen worden vanwege de wet op de privacy.

Oma gevonden

door John van Eekelen

Het Gulbenkian in Lissabon is een museum met een heel eigen aard, want de collectie is bijeengebracht door één enkele man. Denk nu niet meteen aan een allegaartje van jachtwapens en oud meubilair, die samen met ter plekke gevonden stenen pijlpunten worden tentoongesteld. Het verschil is dat de naamgever van het museum Caloeste Gulbenkian een heel ruime belangstelling had, een bijzonder goede smaak en vooral, vooral, ontzettend veel geld om aan zijn passie te besteden. Al deze kunstwerken uit Europa en het Midden-Oosten heeft hij, inclusief het museum, cadeau gedaan aan de Portugezen, bij wie hij als Armeense vluchteling een thuis gevonden had. Daar mag de hele wereld deze prachtige schatten bewonderen, althans met een geldig toegangskaartje.

Dat doe ik samen met mijn vrouw in de zomer van 2002, we kopen een kaartje en lopen naar binnen. Het museum is opgebouwd volgens het klassieke Ikea-model, van begin- tot eindpunt is één looproute en je gaat door alle afdelingen voordat de uitgang bereikt is. De eerste halte is het oude Egypte en de laatste zijn Europese schilders uit het begin van de twintigste eeuw.

Ongeveer halverwege loop ik de zaal met Hollandse meesters binnen en zie dat links van de ingang een prachtig schilderij van Frans Hals hangt. Het stelt een zittende oudere vrouw voor met een boekje in de hand, gekleed in een donkere jurk met een witte muts en plooi kraag naar de mode van het begin van de zestiende eeuw. Ik ga verder, want er is ook een Rembrandt te zien en nog meer moois, maar er prikken ogen

²1948 advertentie in het Nieuw Israelitisch weekblad

in mijn rug. Waar ik ook ga of sta, die ogen van het portret blijven mij volgen zodat ik mij voel zoals in de puberteit toen ik niet op zijn gemak was wanneer de aandacht op mij gevestigd was. Ik ga terug en lees op het kaartje terzijde dat zij Sara Andriesdr. Hessix is. Veel kleur wordt niet gebruikt in het schilderij, maar ze is zeer levensecht, deze mevrouw die lichtelijk geamuseerd lijkt dat iemand van háár een portret besteld heeft. Ik haal mijn vrouw erbij en ook zij vindt het schilderij prachtig, maar het maakt op haar toch niet de overweldigende indruk die het op mij maakt. Later gniffelen we nog wat na omdat ik 2000 kilometer van huis nu net dit kunstwerk uit ons eigen Nederland het mooiste vind.

Sara Andriesdr. Hessix. Schilderij van Frans Hals.

Foto: Foundation Calouste Gulbenkian

Na de vakantie thuis is er weer tijd voor mijn eigen passie, de genealogie en in die tijd ben ik bezig met onderzoek kwartierstaatsgewijs van de voorouders van Aleid, mijn vrouw. Kwartiermatig onderzoek betekent dat je je aandacht over vele lijnen ver-

deelt. Regelmatig zijn er mysteries die wel nieuwsgierig maken maar niet op korte termijn op te helderen zijn en die gaan dan in een map getiteld ‘Dat zoek ik later nog eens uit’.

De afkomst van Johanna Middelhoven is zo’n kwestie: kinderen en kleinkinderen in Amerongen, maar haar eigen herkomst blijft een raadsel. In het Verenigingscentrum heb ik naar de achternaam gezocht en een beknopte genealogie (van) Middelhoven gevonden. Daarin staat Johanna wel vermeld met kinderen en echtgenoten, maar er knaagt enige twijfel of zij echt wel bij de rest van die familie hoort. Er zijn mensen genoeg die zoiets dan meteen zonder enige bronvermelding op een genealogische site publiceren onder hun eigen naam, maar dat is mijn stijl niet want ik wil bewijzen met eigen ogen zien. Daarom stop ik een kopie van de genealogie in de map ‘Dat zoek ik etc.’.

Iets over dat schilderij blijft door mijn hoofd spoken en zo komt het dat ik die genealogie te voorschijn haal. En inderdaad, daar staat bij II Michael Jansz Middelhoven tr. 1586 Sara Andriesdr Hessix. Portret door Frans Hals 1626 (Gulbenkian-museum te Lissabon).³

Mijn twijfel over de band tussen Johanna en de andere Middelhovens verdwijnt snel, want bij nader onderzoek blijken er veel gegevens te zijn die ondersteunen dat de auteur(s) helemaal gelijk had(den).³

Vol trots kan ik mijn familie vertellen dat een voorouder door Frans Hals is geschilderd. Bij een volgend bezoek aan Lissabon hebben we een reproductie op posterformaat gekocht, ingelijst en aan de muur gehangen. Maar dat was toch al te donker voor een modern huis, dus nu hangt er alleen een reproductie op briefkaartformaat. En tegen gasten zeggen we: “Kijk, dat is oma”.

³Op mijn kopie van de ‘Genealogie Middelhoven’ staat geen auteur(s) vermeld. Hierbij mijn hartelijke dank.

De vijf zonen van Hendrik

door Ineke de Graaf-van Vonno

Alle (van) Vonno's hebben Hendrik, de enige zoon van Gijsbert en Jannetje Hendriks, als gemeenschappelijke voorvader. Geboren op 8-9-1765, in Amersfoort. Hij kreeg 5 zonen met 2 verschillende vrouwen.

Op 17-4-1786 trouwt hij met Grietje van der Flier. Grietje is de dochter van Gerrit van der Flier en Evertje Lagerij. Ze krijgen 4 kinderen. Twee meisjes, en twee jongens, Gerrit (1787) en Gijsbert (1790). Grietje zal overlijden op 21-9-1819 in Zeist, zij is dan 55 jaar.

Gerrit, de oudste zoon, was 20 jaar toen hij in 1808 trouwde met de 19-jarige Johanna Arler. Zij is de dochter van Evert Arler en Jannetje Gouw uit Zeist. Gerrit is Zeepzieder. Als zijn moeder overlijdt in 1819 is hij bijna 32 jaar en heeft 5 kinderen en de 6^e op komst.

Gijsbert(us), de tweede zoon, is als 24-jarige op 26-7-1815 in Utrecht getrouwd met de 19-jarige Jacoba van Hilten. Jacoba is de dochter van Hermina van Hilten, de vader is niet bekend. Als zijn moeder overlijdt in 1819 is hij 29 jaar en heeft hij 2 kinderen.

Als vader Hendrik 59 jaar is, trouwt hij opnieuw, nu met de 35-jarige Jannetje van Hal, de dochter van zijn zus Stijntje, op 2-10-1824 in Zeist. Zij heeft eerder al als ongetrouwde moeder 3 kinderen gekregen. Het oudste meisje wordt slechts 4 jaar, de 2^e dochter is 7 jaar als haar moeder trouwt met Hendrik. Ze heeft verder nog een jongetje gekregen, dat maar 4 dagen leeft. Jannetje is dubbeleerster⁴ en woont in de Sint Andriesstraat in Amersfoort.

Sint Andriesstraat 36 t/m 30, richting Zuidsingel. ⁵

Met Hendrik zal Jannetje nog 3 kinderen krijgen. Gijsbert wordt geboren vlak voor de bruiloft op 9-9-1824. Hij wordt 85 jaar. In 1826 wordt er een Christiaan geboren, maar hij leeft slechts 10 dagen. Op 25-4-1828 wordt er weer een Christiaan geboren. Hij zal 71 jaar worden.

Hendrik overlijdt 25-1-1841 in Zeist op 75-jarige leeftijd. Hij heeft dan 8 kleinkinderen van zoon Gerrit en 11 kleinkinderen van de eerste Gijsbert. De tweede Gijsbert (met als moeder Jannetje) is 16 jaar en Christiaan is 12 jaar.

De tweede Gijsbert krijgt met zijn eerste vrouw vijf kinderen, waarvan er slechts één oud wordt, en met zijn tweede vrouw krijgt hij nog zeven kinderen, waarvan er drie oud worden.

Christiaan krijgt tien kinderen, waarvan er maar twee oud worden.

Er worden veel dode kinderen geboren. Mogelijk toch het effect dat zij nakomelingen zijn van Hendrik en zijn nichtje Jannetje.

⁴Dubbeleren is het dubbelen of twijnen van zijden draden, ter voorbereiding van het spinnen van zijde; onderdeel van de eens in Amersfoort bloeiende zijde-rederij. Het was vooral werk voor (oudere) vrouwen.

⁵De panden (armenhuisjes van de Bijlaarsfundatie, eigendom van het Rooms-katholiek Parochiaal Armbestuur te Amersfoort) zijn gebouwd in 1872. Ze kwamen in de plaats van de tien *armenkamers* van de Bijlaarsfundatie. (Zie inventaris van de archieven van het Rooms-katholiek Parochiaal Armbestuur te Amersfoort, o.a. inv. nr. 7 (correspondentie 1872) en inv. nr. 23). Gesloopt in 1971.

Anna Kronenburg en de hofstede Kronenburg

door Gerrit Jurg

Bij mijn overgrootmoeder Anna Jurg-Kronenburg vroeg ik mij af aan welke plaats of aan welk gebouw deze naam is ontleend. Terugzoekend in de tijd blijkt dat haar familie gewoond heeft op een boerderij Kronenburg aan de Goyerdijk in Driebergen. De laatste eigenaar van die boerderij met de familienaam Kronenburg was Hendrik Everts Kronenburg met zijn vermoedelijk eerder overleden - vrouw Marrigie Janse van Dijk.

Henric Evers Cronenburch staat in de quotisatie van augustus 1706⁶ genoteerd voor f. 13-6-1. In latere jaren variëren de bedragen met de algemene belastingdruk. Zijn laatste vermelding in het register is die over 1726. Hendrik Evers van Croonenburg wordt dan voor f. 15-15-: aangeslagen. In 1727 staan zijn erfgenamen voor f. 30 genoteerd. Hendrik zal dus eind 1726 of begin 1727 zijn overleden.

⁶OA Driebergen inv. 140-366, Diverse belastingen (1705-1738)

⁷Utrechts archief, 34-4.U165a002 P. H. LINDSAY

Verkoop hofstede uit de boedel

De erven van Hendrik Evertse Kronenburg en Marrigie Janse van Dijk verkochten op 27 november 1727 de hofstede voor 2.200 Carolusgulden aan Gerrigie Aartse de Bruijn, weduwe van wijlen Otto Jochemsz van Doorn De verkoopakte is opgemaakt door de Utrechtse notaris Lindsay⁷. De akte noemt als erfgenamen: Evert, Gijsbert en Hermen Hendrikse Cronenburgh, Anthonij de Kruijff in huwelijk gehad hebbende Aaltje Hendrikse Cronenburgh (als vader en voogd van Cors, Hendrik en Jan de Kruijff), mitsga[der]s Lijsbeth Hendrikse Cronenburgh, meerderjarige jongedochter, tesamen kinderen en erfgenamen van Hendrik Evertse Kronenburgh en Marrigie Janse van Dijk.

Ook na de verkoop van de boerderij is de familie de naam Kronenburg blijven voeren, in diverse spellingvarianties. Anna Kronenburg stamt af van oudste zoon Evert Hendriks Kronenburg en zijn vrouw Teuntje Jans de Kruyf. Everts zwager Anthonij de Kruijff (weduwenaar van Aaltje) was vermoedelijk een broer van zijn vrouw Teuntje (Antonia). De stamlijn van Anna is in dit artikel opgenomen. Een bredere genealogie is geplaatst op stamboomnederland.nl.

De hofstede Kronenburg

De verkoopakte vermeldt de verkoop door de erven Kronenburgh van een *huysinge en hofstede* met 8 morgen land aan de Goyerwetering, nog 6 morgen land aan diezelfde wetering en 3 morgen land aan de Drieberger Engweg, voor 2.200 Carolusgulden. In totaal dus 17 morgen (circa 15,6 hectare), voor die tijd een grote boerderij.

De Gooijerwetering is nu nog maar een bescheiden bermsloot, vanaf de kop van de Engweg tot de Broekweg. De weg erlangs heet nu de Gooijerdijk. De wetering is in de middeleeuwen gegraven voor de ontwatering van de bovenkant van het Driebergerbroek. In dit stukje Driebergen staat een aantal mooie oude boerderijen zoals Kronenburg (Gooijerdijk 8), Vredenburg (10) en De Dijkhof (14)⁸. Naast boerderij Zeldenrust (Gooijerdijk 4) gaat een wegje het land in, richting de (oudere) Langbroekerwetering. Dit is het begin van de (voormalige) Veensteeg, een wagenpad dat vroeger door de weilanden heen een verbinding gaf met Werkhoven. De familie Kronenburg liet daar meestal de kinderen katholiek dopen, dus de Veensteeg was voor hen een belangrijk kerkpad. In Driebergen is in 2000 de stichting Voetstap in het leven geroepen, die pogingen doet om verdwenen wandel- en fietspaden in ere te doen herstellen. Op oude stafkaarten is de Veensteeg nog met naam vermeld.

Kronenburg is nu een beschermd rijksmonument. De monumentale boerderij met afgewolfd rieten zadeldak dateert uit 1731. Muurankers op de voorgevel vermelden dit jaartal. De boerderij is dus kort na de overdracht (1727) herbouwd of grondig verbouwd.

De stamlijn van Anna Kronenburg

1. *Hendrik Evertse Kronenburgh* (landbouwer te Driebergen, * vóór 1665 – † circa 1726) en *Marrigje Jans van Dijk*. Hendrik Everts van Cronenburg hertrouwt 4-4-1681 in de hervormde kerk te Driebergen als weduwnaar van Grietje Berents. Marrigje Jans van Dijk is een J[ongel] D[ochter] van Driebergen.

2. *Evert Henricks* × Werkhoven (rk) 5-2-1709 *Teuntje Janssen*. Evert Henrix en Antonia Jansen lieten in Werkhoven een An-

tonius dopen (rk) op 21-5-1728.

3. *Bernardus Teunis Cronenburg* en *A. Maria van Woudenberg* zijn 11-3-1760 in Utrecht voor de kerk getrouwd (rk, Buiten Wittevrouwen). Teunis "Kronenberg", zoon van Evert Kronenburg en Teuntje de Kruijf en gehuwd met Maria van Woudenberg, † De Bilt 17-1-1814 om 21 uur, 93 jaar oud.

4. *Evert Kronenburg* (1762–1835), ~ Utrecht (rk, Buiten Wittevrouwen) 4-5-1762, als zoon van Teunis Kronenburg en Maria van Woudenberg. Getuige was Arraentje Kronenburg. Op 27-3-1790 compareerden ter Secretarie van Oostbroek en de Bilt c.s. Evert Kroonenburg jongeman, vertonende bewijs van consent zijns vaders Teunis Kronenburg en *Cornelia Spijker* (1764–1833) jongedochter, geboortig van Tiel, leverende blijk van toestemming van haar moeder, de weduwe van Cornelis Spijker. Het echtpaar werd op 13 april ten overstaan van schout en schepenen in de huwelijkse staat bevestigd. Op 13 april trouwden zij ook voor de katholieke kerk in Utrecht (Buiten Wittevrouwen). "Evert Ernst" overleed op 5-7-1835 in De Bilt, in het huis nr. 49 (aangifte door zoon Jan Willem Kroonenburg).

5. *Everardus Kronenburg* (Evert, 1804–1883). Evert, * 29-11-1804 in De Bilt, werd daar op 2 december hervormd gedoopt, met de aantekening "de vader is Roomsch". Eerdere kinderen waren nog katholiek gedoopt. Op 19-11-1841 trouwt Evert in Maartensdijk met *Cornelia Oostveen* (1818–1914). Evert was tuinbaas in Groenekan (gemeente Maartensdijk), waar hij ook op 3-7-1883 overleed (aangifte door zoon Jacob, tuinman, 27 jaar).

6. *Anna Kronenburg* (1855–1893), * gemeente Maartensdijk (huisnr. 139) 1-9-1855, † Utrecht 21-8-1893, × Utrecht 8-5-1881 *Dirk Jurg* (1857–1919).

⁸ *Heg en Steg* van Dick Steenwijk (Uitg. Stichting Kleine Geschiedenis van de Heuvelrug, 2000)

Soms loopt het net even anders

door Janna Duiven

1 september 1939, Duitsland valt Polen binnen, op dat moment wordt in Havelte een meisje geboren, *Janna*, dochter van Hendrik Duiven en Frederika Oosterhof. Dat meisje ben ik, nog onwetend van wat er in de wereld gebeurt.

Algemene Mobilisatie, alle dienstplichtige mannen zijn opgeroepen, onzekere tijden breken aan in Nederland. Ook bij de familie Oosterhof in Wapserveen, jongste zoon Jaap is opgeroepen en Opa, zelf niet zo jong meer (72 jaar), en een broer, 2 jaar

ouder, kunnen het werk niet aan. Jaap had trouwplannen en de bedoeling was dat hij bij Opa en oom Marten zou gaan inwonen en boer zou worden. Dat had hij zijn moeder op haar sterfbed beloofd.

Al twee generaties werd de boerderij gepacht door de familie Oosterhof, van vader op zoon, maar oom Piet de oudste zoon was al boer op de Eese en oom Jaap in dienst zonder uitzicht op einde mobilisatie, er moest een oplossing komen. Vader en moeder wilden wel naar Wapserveen, en met goedvinden van de huurbaas is het zo gegaan.

Toch een Oosterhof op deze boerderij. 1 mei 1940 verhuisden wij naar Wapserveen en zo klepperden mijn klompjes op de boerderij en niet die van mijn neef. Oom Jaap trouwde en is na de oorlog boer geworden in Ruinerwold, anders dan was voorbestemd. Vader en Moeder hebben tot 1964 deze boerderij gepacht. Van 1880 tot 1964 woonde er een Oosterhof.

Zoektocht

door Miny Vos-Seppenwolde

In Amsterdam vond ik mijn voorouders, logisch voor mij omdat ik al vroeg oude verhalen hoorde, verteld door mijn grootouders. Toen ik dan ook mijn onderzoek startte in het oude archief aan de Amstel, nog in de kaartenbakken werkte en de echte oude boeken mocht inkijken, had ik nooit gedacht in zoveel archieven van ons land te komen. Van Amsterdam kwam ik in Delden en daarna in Leiden en daar begon dus deze zoektocht.

Veel dochters uit de familie Van Seppenwolde waren geboren in Leiden en een daarvan had daar ook haar zoon gekregen, maar een huwelijk was daar niet te vinden. *Johanna Jacoba van Seppenwolde*, ~8-

8-1764 Leiden, *Pieterskerk* trouwde *George Samuel Rabe van Wesel*, maar wanneer en wat gebeurde er met het gezinnetje? Via het CBG kwam ik er jaren later achter dat George bij een schipbreuk in 1807 om het leven was gekomen en via de marine kon ik zijn militaire carrière volgen. Zijn schip *De Noodweer*, gestationeerd onder Oostmahorn, was met man en muis vergaan op den Abt!?! Dus veel verder ben ik niet gekomen.

Jaren later krijg ik een krantenartikel uit de Leeuwarder Courant van 24-6-2010 in handen waarin stond dat er in St Jacobiparochie (Friesland) onder de kerkvloer een grafzerk gevonden was met de vermelding

Rabee van Weezel. Op pad dus, een avontuur! Een klein mooi kerkje, sleutel halen bij particulier, donker. Weer terug, voor licht moest ik bij het hoofd van de school zijn. Wandeling door rustig dorpje, het hoofd sprong meteen op de fiets en zou voor licht zorgen en na de wandeling terug branden onder de glasplaat onder de vernieuwde kerkvloer de lampen en toonden daar twee prachtige grafzerken in de originele staat! Daar lag ik dus, op mijn buik op de glasplaat om toch maar een mooie afbeelding te krijgen. Aardig gelukt, maar uiteindelijk kreeg ik een afbeelding van de periode waarin de zerk werd blootgelegd. Geweldige medewerking!

Maar nergens iets te vinden over de herkomst van George, totdat ik (inmiddels was internet een goede hulp geworden) op zoek in Johanna's familie bij haar broer Hendrik Hermanus terecht kwam. Deze plakke de naam van hun moeder voor zijn achternaam. . . .

~27-7-1774 Raaben George van Wesel, Amsterdam Zuiderkerk, getuige George Samuel von Raaben!

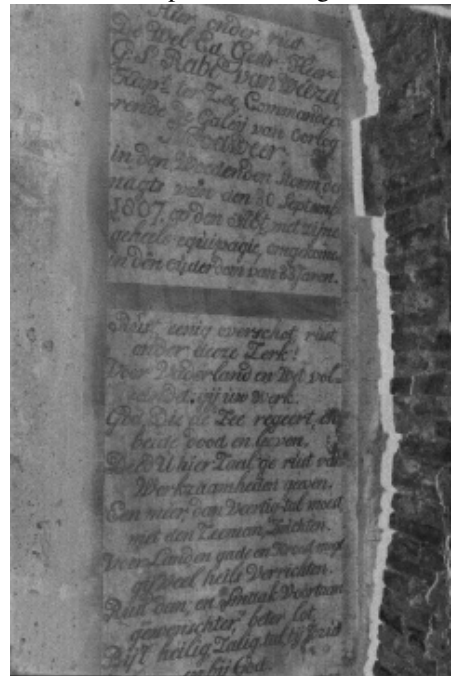
Ouders Hendrik van Weesel en Elisabeth Pasman, nageslacht 16 kinderen, dus het is wel begrijpelijk dat George zich heeft willen onderscheiden en de naam van zijn doopge-
tuige voor zijn achternaam heeft gezet.

Dan weer alles doorspitten, vaker internet gebruiken en opeens vind je dan ook zijn huwelijk. Bij een zeeslag bij Kamperduin in 1798 tegen een Engelse vloot raakte hij gewond. Kan ik aannemen dat hij tijdens zijn herstelperiode Johanna heeft ontmoet die in die tijd in Amsterdam woonde. . . ? Zij trouwen 1-2-1799 te Uitdam, een klein dorp aan de rand van de Zuiderzee, maar zeer belangrijk door de inkomsten die binnenkwamen door de scheepvaart ten tijde van de VOC. Hij vervolgt zijn carrière en verschijnt dan op verschillende plaatsen: Egmond aan Zee,

waar hij *inspecteur der seinpost* is, Leiden, geboorte van een zoon, Dokkum, waar het gezinnetje woont (in deze plaats is ook een dochter geboren, evenals te Egmond) tot aan de schipbreuk. Johanna keert dan terug naar Leiden waar zij in 1826 overlijdt.

In de Staatscourant van *saterdag 10 oktober 1807* wordt geschreven: *Leeuwarden den 9 october. Men verneemt, dat in den Storm van den 30 laatstleeden, voor de Vriessche Wal, vermoedelijk met Man en Muis vergaan is, 's Konings Schip Noodweer; zijnde er bereids 18 Lijken van hetzelfde, aan den Zeedijk komen aanspoelen en de kaptein Rabe ven Wesel, wordt tot nog toe vermist.*

George wordt later aan zijn kleding herkend en wordt op 9-3-1808 begraven.

De foto die ik kreeg hoe de zerk oogde bij de opgraving wil ik u niet onthouden, schoongemaakt en verlicht is het een plaatje!

Waarom overlijdt een Amersfoorter in Rosmalen?

door Han Delen

Gravend in mijn familiegeschiedenis ontdekte ik dat mijn overgrootvader, toen woonachtig in Amersfoort, was overleden in Rosmalen. Wat raar, dacht ik, waarom overlijdt een Amersfoorter in Rosmalen? Lees hier zijn geschiedenis.

Johannes Delen (1842-1909)

Johannes Delen (* 30-8-1842 te Bergen op Zoom (G.A. Bergen op Zoom, B.S. 1840/1841, akte 212), † 24-2-1909 te Rosmalen) werd op 26 augustus 1908 opgenomen in het krankzinnigen-gesticht *Coude-water*, als patiënt no. 3361 der 4^e klasse. Hij werd daar opgenomen, omdat het gesticht gold als een goed *katholiek* ziekenhuis. Uit de geneeskundige verklaring citeren we het volgende:

Patiënt verkeert in staat van krankzinnigheid onder den vorm van epilepsie. Se-

*dert ongeveer 15 jaar lijdt pat. aan toeval-
len. Kleptomaneische neigingen werden aan-
leiding tot interneering, vooral toen hij las-
tig begon te worden. Hij deed zich hier
kennen als een demente epilepticus, met
aequivalenttoestanden waarin hij lastig en
onhandelbaar is, zoodat verpleging in een
kr.z.gest. noodzakelijk is.*

Vanaf 24 augustus 1908 worden er dagelijks en wekelijks aantekeningen over Johannes opgetekend. Hij is een demente man, die slechts gedeeltelijk georiënteerd is in tijd, plaats en omgeving. Hij is vrij praatziek. Op 9 september lezen we in zijn dossier de volgende aantekening:

Pat. kent nog geen der patiënten bij name, kent den naam van het gesticht niet, en weet niet bij welke stad het ligt.

Hij is rustig, zeer tevreden, zindelijk en ordelijk, zo lezen we op 28 oktober. Hij werkt dan al ruim een maand op de matenmakerij. Deze toestand blijft tot in februari 1909 hetzelfde. Op 17 februari heeft hij influenza en longontsteking, waaraan hij op 24 februari daaraanvolgend overlijdt. Op de eerste maart 1909 ontvangt de ambtenaar van de Burgerlijke Stand te Amersfoort een uittreksel uit het overlijdensregister der gemeente Rosmalen, waarin staat dat Johannes Delen 's middags om vier uur is overleden (GAA, BS akteno. 79).

Drie huwelijken tegelijk

door Freja Schuitemaker-Frankefort

Het zoeken naar voorouders en familieleden met alle data van geboortes, huwelijken, overlijden etc. levert soms ook zeer verrassende dingen op.

Zo bekeek ik de huwelijksakte van Pieter Komen en Maartje Schuitemaker. Zij huwden op 27 april 1828 in Berkhout des 's jaargang 25

middags ten twaalf uren, akte nr. 16. Haar broer Simon Schuitemaker huwde tegelijkertijd met Maartje Winder, akte nr. 15.

Wanneer je deze gegevens via WieWasWie opzoekt en noteert, maar je doet dit op verschillende tijdstippen, dan valt je de overeenkomst niet op. De originele akten

hangen echter nog niet op WieWasWie. Dus verder zoeken in Zoekakten.nl en hier komt, omdat je moet bladeren, een derde huwelijk naar voren en wel van Arend Winder en Aaltje Kaij, akte nr. 14, wederom dezelfde tijd. Nader onderzoek wees uit dat bij alle drie de huwelijken dezelfde vier getuigen staan vermeld.

Wat is de verbinding tussen deze drie huwelijken? Broer en zus die tegelijk trouwen, dat is duidelijk, maar wat is het verband met het derde huwelijk dat als eerste werd gesloten? Dit blijkt de vader van Maartje Winder te zijn, die voor de derde keer in het huwelijk treedt.

Ome Ies uit Texas

door Ina Budde-Korver

Heel lang geleden waren wij eens op bezoek bij mijn grootouders. Mijn zusje en ik zaten te genieten van een glas gifgroene limonadesiroop (thuis kregen we altijd alleen oranje) en wij hielden ons braaf afzijdig van het gesprek van de volwassenen. In die tijd gold het motto: *Als grote mensen praten moeten hangoren zwijgen. Maar kleine potjes hebben grote oren*, dus ons ontging weinig. Zo ving ik toen de naam op van een mij totaal onbekende oom: Ome Ies. Wij hadden aan ooms geen gebrek, want mijn vader kwam uit een gezin met dertien kinderen. Maar van een ome Ies had ik nog nooit gehoord. Ik moest mijn nieuwsgierigheid bedwingen tot we thuis waren. Het bleek te gaan over Isaac Korver, de jongste broer van mijn opa, die naar Amerika was geëmigreerd. In mijn geheugen werd hij opgeslagen als ome Ies uit Texas. Pas een paar jaar geleden kwam ik erachter dat deze benaming niet klopt. Op internet vond ik allerlei gegevens over hem met behulp waarvan ik iets over zijn levensloop heb kunnen ontdekken.

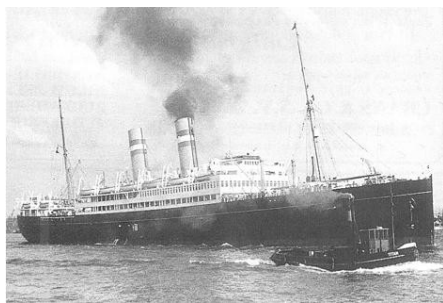
Isaac en Marijke Korver noemden hun

De getuigen waren Pieter Spaans, de veldwachter. Dirk Kommer, zijn relatie is (nog) niet bekend. Dirk Jorisz. Kaij, hij is de broer van Aaltje Kaij. En is waarschijnlijk familie van Pieter Komen, aangezien zijn moeder Aafje Kaij heette.

Cornelis Winder is de broer van Arend Winder en dus een oom van Maartje Winder.

Kortom het loont de moeite om bij huwelijken te kijken wie er nog meer gehuwd zijn op dezelfde dag. Hetzelfde geldt ook voor geboorten om zo meerlingen op te sporen. Het zal in ieder geval een groot feest geweest zijn in 1828.

twee dochters allebei naar hun beide oma's: Alida Wilhelmina en Wilhelmina Aleida. Je zou mogen verwachten dat hun zoon de naam Dirk zou krijgen, naar opa van vaderskant, maar nee: hij werd Richard genoemd. Hadden zij in 1922 al emigratieplannen?

De Veendam

Isaac Korver, timmerman, vertrok in 1923 met de Veendam naar New York, en kwam op 11 augustus aan op Ellis Island. Nadere gegevens op de passagierslijst vertellen dat hij 6 foot en 1 inch lang was (ca 1,85), bruin haar en grijze ogen had. Augustus 1924 kwam hij terug naar Nederland, waar zijn vrouw en hun drie kinderen waren blijven wonen op de Zaagmolenkade in

Utrecht. Een paar maanden later emigreerde het hele gezin naar Amerika. Zij kwamen 8 november 1924 met de Nieuw Amsterdam aan op Ellis Island, New York. Op de passagierslijst stond deze keer als lengte van Isaac Korver 5 feet 10 inches genoteerd (ca 1,78 m). Het meten van de passagiers werd kennelijk niet zo nauw genomen, want hij kan in een jaar tijd geen 7 cm gekrompen zijn. Laten we dus zeggen dat hij ongeveer 1,80 m was. Als referentie gaf hij een adres op in Poughkeepsie N.Y. Daar bleven zij kennelijk niet.

REGISTRATION CARD—(Men born on or after April 28, 1877 and on or before February 16, 1907)			
SERIAL NUMBER	1. NAME (Print)	ORDER NUMBER	
U	Isaac	Korver	
2. PLACE OF BIRTH (Print)	3. NAME (Print)	4. PLACE OF BIRTH (Print)	5. DATE OF BIRTH (Print)
21000 Arbor	Euclid	Cuy	Ohio
6. PLACE OF RESIDENCE GIVEN ON THE LINE ABOVE WILL DETERMINE LOCAL BOARD JURISDICTION; LINE 2 OF REGISTRATION CERTIFICATE WILL BE IDENTICAL			
7. NAME AND ADDRESS OF PERSON WHO WILL ALWAYS KNOW YOUR ADDRESS	8. NAME AND ADDRESS OF PERSON WHO WILL ALWAYS KNOW YOUR ADDRESS		
Mary Korver	21000 Arbor Ave. Euclid Ohio		
Joe Mailander	Edge Cliff Ave. Euclid, Cuy Ohio		
9. PLACE OF EMPLOYMENT OR BUSINESS	10. SIGNATURE OF REGISTERED PERSON		
General Carpenter	Isaac Korver		
11. APPROXIMATE DATE OF ENTRY INTO UNITED STATES			
April 31 1889			
12. SIGNATURE OF OFFICIAL			
S. J. [Signature]			

Isaac Korver, mil. reg. Ohio

Bij de United States Census (volkstelling) 1930 woonde het gezin Korver in Euc-

lid, Cuyahoga, Ohio. Er was inmiddels nog een dochter Lillian geboren. Bij de volkstelling van 1940 woonden ze op hetzelfde adres, evenals bij de registratie voor het leger in 1942 van Isaac en zijn zoon Richard (United States World War II Draft Registration Cards). Isaac Korver kreeg op 9 februari 1940 de Amerikaanse nationaliteit, zijn vrouw Marijke (nu Mary genoemd) op 18 december 1940. Mary bracht in 1939 een bezoek aan Nederland, samen met haar dochter Wilhelmina. Isaac en Mary bezochten Nederland samen nog tweemaal: in 1948 en in 1955.

Isaac Korver overleed 13 juli 1962 op 73-jarige leeftijd in het Euclid General Hospital. Hij woonde toen in Richmond Heights, Cuyahoga, Ohio. Op dat adres overleed zijn vrouw Marijke/Mary Korver-Bos op 23 april 1975, 83 jaar oud.

We hebben Isaac Korver dus ten onrechte Ome Ies uit Texas genoemd; hij had Ome Ies in Ohio moeten heten. Maar *what's in a name?*

Bronnen: www.ellislandsrecords.org, www.familysearch.org.

Een koninklijke kus

door Jelle Kaastra

In onze familie wordt een oud schriftje bewaard. Het is een afschrift van de familieaantekeningen die mijn betovergrootmoeder Dieuwke Simons Visser (1816-1874) maakte. Zij was gehuwd met de Lemmerse scheepsbouwer Cornelis Poppes Bakker (1812-1859). In het schriftje wordt o.a. vermeld waaraan haar familieleden overleden of waardoor ze omkwamen. Daarnaast noemt ze ook de entingen en kinderziektes van haar vier kinderen. Bij haar derde dochter Aaltje Cornelis Bakker (1847-1898), mijn overgrootmoeder, schrijft ze echter ook nog het volgende:

Als byzonderheden voor haar dat zijne

jaargang 25

K^eH.^d den Prins van Oranje met zijn gouverneur Casembrood 1851 Juli 22 hier in de Lemmer zijnde 's avonds om 6½ uur bij mij in de schuur ziende en zoo achter in, door ons huis gaande Z.K.H. Aaltje een zoen gaf en zij zeide: Tutje, Tutje en Z.K.H. na zei: Tut tut, wat is dat? en lachte daarover hartelijk en kreeg en bedankte zeer minzaam, voor een mooie roos, die Aaltje hem gaf, ook juist in de hand hebbende, waar Z.K.H. de Lemmer met door liep.

Het is niet lastig om uit te vinden om welke prins het hier gaat. De opvoeding van Prins Willem (1840-1879), de oudste zoon van Koning Willem III, verliep desastreus

door de ruzies tussen zijn ouders. De prins werd van zijn moeder weggehouden door hem in maart 1851 naar een kostschool te sturen. In de zomervakantie van dat jaar maakte de 10-jarige prins onder begeleiding van zijn gouverneur, de militair jonkheer Eduard de Casembroot, een vier weken durende rondreis door de noordelijke provincies. Dat gebeurde min of meer incognito in een slechts door twee paarden getrokken koets. Het duo dook bijna overal onverwacht op; een enkele keer kwam de pers iets te weten over de volgende pleisterplaats.

Op maandagmorgen 21 juli vermaakte de prins zich in Workum kostelijk met het vissen van paling. Dat gebeurde op de op Londen varende palingschuit van Rintje Jans Visser, een neef van mijn bovengenoemde betovergrootmoeder. Het was weer eens iets anders dan de verplichte bezichtigingen van kerken en raadhuzen. Pas om één uur 's middags vertrok het kleine gezelschap uit Workum. Het werd om vier uur 's middags in Stavoren gesignaleerd, en de volgende dag dus in Lemmer. De prins had ook hier kennelijk interesse in schepen, en ging het huis van de Bakkers binnen. Cornelis Bakker bouwde hier zeewaardige schepen tot wel dertig meter lang.

Dieuwke, de moeder van de driejarige Aaltje, moet van het mogelijke bezoek geweten hebben, want anders had haar dochter nooit met een roos in de hand klaargestaan. Had ze het aankomende bezoek van

haar neef in Workum gehoord? Of was de burgemeester ingelicht en had die een waardige ontvangst voorbereid? Helaas is er geen krantenbericht over het bezoek in Lemmer bewaard gebleven. Wel lezen we in oude kranten dat de reis van de prins vervolgd werd via IJlst en Sneek naar Leeuwarden. De prins stierf 28 jaar later tragisch in Parijs, gebrouilleerd met zijn vader "Koning Gorilla". Aaltje vond haar prins op het witte paard vier jaar eerder, in de persoon van de onderwijzer Paulus Zeeman.

Voor de niet-Friezen onder de lezers: een tút is een zoen.

Aaltje Cornelis Bakker op latere leeftijd

Johanna van den Heitenberg opgelicht door de notaris

door A.G.C. Kok

Rond 1850 boerde Klaas Bokke in Houten 't Goy. Als weduwnaar trouwde hij voor de derde keer met Johanna van den Heiligenberg. Leeftijdverschil zesentwintig jaar. Na vijf jaar huwelijk overleed Klaas. In die periode kreeg hij nog twee dochters waar-

van een mijn grootmoeder. In de week na haar geboorte overleed Klaas Bokke. Een weduwe achterlatend met een baby van een week oud. Zijn vrouw Johanna nam de boerderij over en ging in haar eentje verder. Ieder jaar na de oogst spande ze het paard voor de

sjees waarmee ze naar de notaris reed. Johanna was een analfabeet, schrijven noch lezen. Dus als ze bij de notaris kwam legde ze de winst van dat jaar op tafel en zei daarbij: "Hier, schrijf maar bij." Dat deed die notaris ook, maar na later bleek had hij het op zijn eigen rekening gestort. Dit was niet bekend bij de familie uiteraard. En toen zij in 1885 overleed kwam mijn grootvader Antoni Kok met een zwager van hem, na de begrafenis vol verwachting naar de boerderij. Wat zij wel wisten was dat Johanna al die jaren goed geboerd had, dus er moest geld zijn. Maar wat bleek, ze konden geen spoor van geld vinden. Geen nota van de notaris of aantekenboekje van Johanna. Ten einde raad na-

men ze een schop en met z'n tweeën hebben ze de hele deel, waar de koeien stonden, omgespit in de hoop dat Johanna haar geld in een kistje onder de grond had verstopt. Maar helaas, niets gevonden. Des te bedroevender voor mijn grootvader die in Montfoort een boerderij had waar de zaken niet goed gingen, zodat hij een aantal jaren later failliet ging.

Dit verhaal vertelde mijn vader mij, daarbij benadrukkend dat wanneer er geld gevonden was zijn levensloop een hele andere wending had genomen. Dit is het verhaal van de rijke boerin en haar failliet gegane schoonzoon.

Een oude foto. Een uitje van de Philips Harmonie

door Sonia Farrar

Mijn Eindhovense oma van 90 heeft het niet zo op fotoboeken. Al haar foto's zitten kris kras door elkaar in oude schoenendozen. Eén van die foto's intrigeert me mateeloo: sepia, uit een album getrokken en gejaargang 25

scheurd, met een grote groep van voornamelijk mannen in een soort fabriekshal. Wit gedekte tafels, bier in de hand. Veel uniformen. Een feest? Links van de tafel, zo'n beetje in het midden, zit mijn overgrootvader: Willem Schrameijer. Hij speelt van 1911 tot 1965 bij de Philips Harmonie. Maar mijn oma herkent hier geen Philips-fabriek. Ha! Een mysterie! Ben ik dol op!

Willem Schrameijer, mijn overgrootvader, zit vooraan op de foto, links van het vat.

Een tante heeft een paar foto's voor me. Op één daarvan herken ik mensen, zie eenzelfde horlogeketting en weer dat bier. Waar

op de eerste foto netjes geposeerd wordt, kijken de heren nu wat jolig in de camera. Flessen op een houten vat. *lenhoven* lees ik. Is dit een foto van diezelfde dag? Zo'n groot feest. Er zijn in Eindhoven mogelijk mensen die de foto herkennen, staan er op zolders veel meer schoendozen met deze foto erin! Ik plaats een oproep op www.eindhoveninbeeld.com en wacht af.

Na een tijdje krijg ik een reactie. De foto is genomen in 1928. Kwa kledingstijl (vooral de hoedjes van de vrouwen) kan dat kloppen. Het feest is echter niet in Eindhoven. De Philips Harmonie brengt een bezoek aan de Van Vollenhoven Brouwerij in Amsterdam, ook bekend als De Gekroonde Valk. De directeuren van beide bedrijven zijn studiematjes en delen hun liefde voor de muziek. De Philips Harmonie heeft een uitstekende staat van dienst, gaat graag op reis én drinkt graag bier. Een bezoek is snel geregeld, lijkt me.

Nu begrijp ik ook het nut van de hoog opgestapelde houten tonnen. In een boek over de geschiedenis van Bierbrouwerij De Gekroonde Valk vind ik een foto van precies diezelfde hal.

Na die eerste foto ontdek ik allerlei beelden van die dag. Uit Eindhoven en uit Amsterdam. Dus zó is het toen gegaan.

Eén vraag blijft onbeantwoord: Zijn het de directeuren geweest die het initiatief hebben genomen of tóch mijn overgrootvader? Willem Schrameijer is oorspronkelijk een Amsterdammer die tot 1911 bij Werf 't Kromhout op de Hoogte Kadijk werkt. De Van Vollenhoven Brouwerij, die een paar honderd meter verderop ligt, is een belangrijke klant. De werf bouwt de schepen waarmee Van Vollenhoven het bier vervoert. Misschien is de band tussen Willem Schrameijer (wiens familie tot in de jaren '30 bij 't Kromhout werkt) en de Van Vollenhoven Brouwerij altijd blijven bestaan en heeft hij de aanzet tot het bezoek in 1928 gegeven.

De Philips Harmonie komt in versierde bussen aan bij de Brouwerij.

Toespraak door de directeur van de Van Vollenhoven Brouwerij.

Een sketch. Van Vollenhoven's Stout heeft de naam erg voedzaam te zijn. De arme sloeber rechts met de ingevallen wangen (mijn overgrootvader) zou het ook wel lusten!

De Philips Harmonie voor de deur van de brouwerij. Willem Schrameijer leunt, schuiftrambone in de hand, rechts van de voordeur tegen de muur.

De Van Vollenhoven Brouwerij, of Brouwerij De Gekroonde Valk, bestaat inmiddels niet meer. Overgenomen door Heineken en in 1949 gesloten. Het gebouw aan de Hoogte Kadijk in Amsterdam is gesloopt. Wél bewaard is de oorspronkelijke stenen zuil die in 1993 wordt opgesierd met een replica van de enorme bronzen valk die er ooit op stond. Ook het bier is niet helemaal verloren gegaan. Sinds 2006 brouwt Brouwerij De Schans uit Uithoorn een Van Vollenhoven's Stout op basis van de originele recep-

tuur.

De Philips Harmonie bloeit nog steeds, al is de band met het bedrijf Philips verbroken.

Bronnen

www.eindhoveninbeeld.com

Philips Harmonie, 100-jarig jubileum, 2010, redactie Jos de Wit

Geloof in de brouwerij, Rolf van der Woude, 2009

Eigen familiefoto's

Het graf van Hendrik Krol (1858-1934) bestaat nog

door Freja Schuitemaker-Frankefort

Eind 1934 overleed mijn overgrootvader Hendrik Krol in Groningen. Zijn tweede zoon, eveneens Hendrik, hield een dagboek bij, hierover schreef hij het volgende:

Zondag 30 december 1934

Vandaag heeft ons de lang voorziene 'Slag' getroffen door het overlijden van onze geliefde en geëerde Vader en Grootvader. Hij is vanavond om kwartier voor 7 rustig zonder pijn ingeslapen. Ons in diepe

smart met elkander achterlatende. Wij allen waren met Moeder en familie Kamphuis op de laatste oogenblikken bij hem. Ook ons geliefd kind en zijn eenigst Kleinkind Geertje was bij zijn heengaan aanwezig, met elkander moeten wij deze slag weer zien te dragen. Hij Ruste in Vrede welke hij door zijn vele zwoegen voor ons wel verdiend heeft. Vader werd geboren te Gieten den 8 April 1858 gehuwd den 29 Maart 1884 in de Gemeente Borger. Zoodat hij ruim 50 jaar en

9 maand met Moeder gehuwd was en 76 jaar 8 maanden en 22 dagen oud was.

Maandag 31 december 1934

Vandaag buig en regen. Nat geworden bij het werken. Geert en Harm niet gewerkt vanwege het overlijden van onze Geliefde Man, Vader, Behuwd- en Grootvader.

Vanavond zijn Moe en ik er weer geweest tot half 10 toen hij in de kist gelegd is. De geheele familie is er kapot van. Moe is er vandaag ook zoowat de geheele dag geweest. vanavond is een advertentie in het Nieuwsblad v/h Noorden verschenen kennis gevend van het Overlijden van Vader.

Vrijdag 22 maart 1935

Na de middag naar Esserveld geweest. De steenhouwer was met het monumentje op Vaders graf bezig.

Zaterdag 23 maart 1935

Grootvaders monument klaar gekomen.

N.B. Mijn grootvader schreef de ene keer vanuit zijn perspectief (vader) en de andere keer vanuit zijn dochter (grootvader).

Zondag 24 maart 1935

Voor de middag eerst wat regen, na de middag droog en mooi weer. Na de middag met Moe naar Esserveld geweest. Om het monument op Grootvaders graf te bekijken. Het is een schitterend mooi en netjes uitgevoerd monumentje geworden waar ik Broers en Zusters erg dankbaar voor ben.

Foto's

Tot zover het dagboek. Op 1 augustus 1935 heeft mijn grootvader twee foto's genomen van het grafmonumentje, zoals hij het zelf beschreef. Mijn grootvader bezocht het graf van zijn vader de eerste jaren regelmatig, later werd het minder en minder. Wanneer hij het voor het laatst bezocht, ben ik nog niet tegengekomen, aangezien ik nog bezig ben met het doorlezen van zijn vele schriften.

In 1948 op 24 juni overleed mijn overgrootmoeder Geertje Gerrijs en zij werd op 28 juni in het graf bijgezet.

Deze foto is op 1 augustus 1935 gemaakt door Hendrik Krol Jr.

Deze foto is op 30 november 2013 gemaakt door Freja Schuitemaker-Frankfort

Een aantal jaren geleden keek ik op de site van graftombe.nl en tot mijn verbazing zag ik het graf vermeld staan. Eind 2012 heb ik het bezocht, toen lagen de ronde staven naast het graf. Een jaar later was alles

netjes hersteld. Op het Esserveld in Groningen liggen verschillende graven uit die tijd. Bij mijn eerste bezoek wist ik niet waar het graf zou liggen en was er geen plattegrond te vinden. Mijn man en ik zijn gaan rondlopen. Een houvast was dat er op het graf een witte duif zat. Al snel zagen wij meer graven hiermee versierd. Het begon al donker te worden, dus later terugkomen en eerst

navraag doen? Nog een klein stukje verder lopen en daar zat nog een witte duif op een steen. Ik werd er als het ware naar toe gezogen. Het was een heel ontroerend moment om het graf van mijn overgrootouders te vinden. Helaas kan ik dit niet meer met mijn moeder, hun enige kleinkind, delen. Zij is in 2007 in Amersfoort overleden.

De kleine Bieshaar, een keuterboerderijtje

door H.A.J. Hofland

Cornelia van Doorn en de schrijver.

Hallo, ik ben Henkie, het jongste kleinkind van mijn oma. Omdat bij mij het vermoeden bestaat dat er een tijd zal komen dat deze boerderij afgebroken is, er geen enkele foto van te vinden zal zijn en het bestaan zal vervagen, ga ik een poging doen om dan toch de herinnering eraan te laten voortduren. Ga met me mee en zie zelf waar mijn oma woont.

Van de Arnhemseweg lopen we linksaf de Tabaksteeg in, deze is een meter of drie breed met aan beide zijden een houtwal.

De steeg is verhard met sintels. Na zo'n 400 meter is er aan de rechterkant een opening in de houtwal waardoor je iets van de boerderij van Van Loenen (De Oude Bieshaar) kan zien, een flinke boerderij maar het grootste gedeelte zie je niet vanuit de steeg.

We lopen nog 150 meter door en komen schuin links een houten bruggetje tegen. Vrij primitief van ronde balkjes en planken.

Anderhalve meter breed en uitsluitend geschikt voor wandelaars en fietsers. Wel aan beide kanten een reling om je aan vast te kunnen houden.

We lopen over de Grift. Het is een vrij smal riviertje van hooguit twee meter breed. Het kabbelt gestaag door en je ziet er altijd visjes zwemmen. Dieper dan een halve meter is het niet.

Dan loopt er een smal pad, afgezet met baksteentjes richting een kleine boerderij.

De voorkant van de boerderij heeft drie ramen. Een dubbele en twee smalle ramen, er is ook nog een raampje op de vliering. Alle ramen zijn schuiframen en kunnen met luiken gesloten worden.

Er voorlans een grindpad, dat die naam niet verdient maar wel elke zaterdag aangeharkt wordt. Dan een driehoekig stukje gazon afgezet met een buxushegje.

Wij komen uit bij de keukendeur aan onze linkerhand. Rechts staat *De Winkel*.

De winkel, tot op een meter hoogte opgetrokken in bruine steen, verder in witte steen, heeft een plat dak en de deur is pal tegenover de keukendeur van de boerderij. Het gebouwtje is ongeveer drie meter breed en vijf meter lang. Opvallend is de hoogte, wel een meter of vier. Onder de dakrand zijn smalle ramen aanwezig. Het is me niet duidelijk wat de functie ervan is maar van mijn vader weet ik dat hij ooit met een hondenaar

melk had gevent. Het ligt dus voor de hand dat er vroeger van alles uit de tuin en melk verkocht werden. In de zomer is het binnen altijd lekker koel.

Naast de keukendeur staan de melkbussen en de zeef in de zon te drogen. Tante Riek heeft hier weer flink staan schrobben. Hier doet ze ook de was. Het waswater loopt door een gootje een greppel in en verdwijnt dan in de Grift.

Tante Riek is een hele lieve tante, altijd vrolijk, ik heb haar nooit boos of chagrijnig gezien. Een echte tante, die overigens zelf geen kinderen heeft. Ze noemt me altijd; jong of, hé joh en zoekt dan klusjes voor me zodat ik iets te doen heb.

Het dak van de boerderij loopt ver door naar beneden, als ik me uitrek raak ik de dakpannen aan. Er is geen dakgoot.

Aan de achterzijde van de boerderij een grote gedeelde deur in het midden en twee kleinere deuren aan beide zijden.

We gaan naar binnen door de brede dubbele deur. Zowel links als rechts is er plaats voor drie of vier koeien, maar deze gedeelten zijn dicht gemaakt zodat er twee berg-ruimten zijn ontstaan, een voor het hooi en een voor . . . , geen idee. Deze ruimten zijn bereikbaar door de kleinere deuren aan de achterkant.

Boven beide berg-ruimten een hilt. Op de hilt geen hooi want dat is opgeslagen in de ruimte eronder waar ome Co net een baal hooi ontdoet van het touw, dit zorgvuldig uit de knoop haalt en aan een spijker hangt waar al een hele bos hangt.

Ome Kobus, zwarte werkbroek, blauw jasje en natuurlijk een boerenpet, naar mijn idee een harde werker. Hij moet altijd iets gaan doen en blijft nooit lang bij de visite. Hij neemt wel altijd de tijd om uitgebreid zijn pijp, lange steel en klein kopje, uit te krabben en te stoppen.

Een probleem; mijn probleem, en dat van de koeien; is dat ik hem zeer moei-

lijk kan verstaan. Hij heeft het geluid van een Zeeuws meisje, afwisselend laag en een kopstem. Tijdens het melken zullen we hem straks te keer horen gaan tegen de koeien, die kennelijk ook niet begrijpen waar hij het over heeft. Verder een goeie vent of, een boer zoals een boer hoort te zijn.

Boven de hilt kijken we tegen de onbeschoten kap aan waar hier en daar bossen bruine bonen of erwten hangen te drogen.

Voorbij de berg-ruimten rechts een monumentale kast zoals die ook in de woonkamer staat. Natuurlijk ook met vazen erop.

Dan de deur naar het toilet. Daar moest ik toch net zijn. Binnen de vreemde geur van de beerput. Aan de achterwand over de hele breedte een kist met daarin aan de bovenkant een gat, afgesloten door een deksel. Dus deksel eraf halen, niet in het gat kijken en erop gaan zitten, best een beetje eng. Maar dan. . . hoe gebruik je in hemelsnaam een glad krantenpapiertje om je hol af te vegen. Een bosje van dit papier met een touwtje erdoorheen hangt aan een spijker naast de deur. Een dagelijkse tragedie.

Boven de woonkamer is een vliering, waar ome Co en tante Riek slapen. Aan de achterwand van de deel, voorbij de deur van het toilet staat een ladder, we zien ze 's avonds omhoog klimmen, een kandelaar met een brandende kaars gaat mee, ze wurmen zich door het deurtje daarboven en zijn dan verdwenen.

Naast de ladder begint de schouw, een zwarte nis met een groot zwart kolenfornuis waarop alles gekookt wordt en dat 's winters de boel warm houdt. Ook staat er vaak een grote weckketel op want de kelder moet gevuld blijven. In de nis Delftsblauwe tegeltjes. Naast het fornuis een kolenbak.

In het midden van de deel staat een grote eettafel met een grote koperen olielamp erboven. Op de tafel een zeil en daarop de kopjes voor het theedrinken. Heel gezellig, dat vinden de vliegen ook en die zijn voor

dit stadse jongetje vrij irritant. Soms hangt er zo'n piksliert waar ze op blijven plakken.

Aan de linkerkant is de keuken. Blauw. Alles wat van hout is, is blauw. De binnendeur, de buitendeur, de deur naar de kelder, de kastjes onder het aanrecht, een gedeelte van de muur, blauw.

We gaan een treetje naar beneden. De keuken is iets verdiept met terracotta tegels op de vloer, net afgeschrobd zo te zien.

Naast de buitendeur de pomp. De pomp die een beetje versleten is waardoor de stijgleiding elke keer leegloopt, wordt nu met water gevuld. Met een steelpannetje gaat er water in de fietsbinnenband, die aan de tuit van de pomp hangt, tot de leiding voldoende gevuld is zodat de pomp weer werkt. Dat lukt niet meteen, wat mijn oom een paar krachttermen ontlokt. Wat hij precies zegt kan ik niet verstaan, maar hem kennende, zullen het beslist geen vloeken zijn.

Op het verder lege aanrecht staan twee petroleumstellen. Op de grond drie emmers schoon water want op de pomp kun je niet altijd rekenen.

Als we in de kelder kijken zien we vooral veel volle weckpotten. Op een krant gedroogde appeltjes, waarvan ik meteen een paar handjesvol in de zak van mijn korte broek prop.

Links van de schouw is de deur naar het kleine voorkamertje waar we gaan eten.

Het eten is niet zo aan mij besteed, ik zit al vol fruitigs van wat er allemaal te plukken is, maar ik leer er wel gortepap, karnemelksepap, en weet ik veel, warm of koud met suiker of stroop, eten.

Het eten is best wel een ritueel voor mij. Stil zitten en mond houden want ome Co gaat uit de bijbel voorlezen. Elke dag voor het eten. Het is het soort bijbel die ik ook niet zou begrijpen als een zeer geletterd persoon hem zou voorlezen, oud dus. Ome Co trekt zich daar echter niets van aan. Hij leest het oud Nederlands met zijn aparte stem

zonder te letten op hoofdletters, komma's of punten. Het lijkt mij sterk dat hij zelf weet wat hij leest, laat staan dat hij het begrijpt. Hij, en mijn tante neem ik aan, hebben er kennelijk behoefte aan en dat vind ik goed en doe braaf mee.

In het midden van de voorgevel het raam, rechts daarvan een stokoud harmonium. Ome Co zou daarop kunnen spelen maar tot nu toe heb ik dat niet gezien. Mijn zus Connie kan al erg goed piano spelen, er is niemand in de buurt, dus schuift zij aan. Het zal meteen de laatste keer zijn. Waarschijnlijk is *An der Schönen, Blauen Donau* iets te werelds.

Dan een hangklok naast de deur van het zijkamertje waar ik vaak samen met blesje en moortje sliep en waar nu tante Cor ziek in bed ligt.

Ook een aardige tante, al heb ik haar niet zo vaak gezien. Ze is nogal creatief. Ik heb gekleurde stukjes zilverpapier, afkomstig van snoepjes, voor haar meegenomen, zij pakt een korenhalm en verpakt de haverkorrels in het zilverpapier, het resultaat is mooi.

Blesje en moortje zijn twee van de meestal vijf katten op de boerderij. Zij leven voornamelijk van brood met melk en wat er te jagen is, muizen genoeg. Regelmatig wordt er een nest jongen geboren maar daar loopt het gewoonlijk slecht mee af.

In de kamer zitten we op rechtopstoelen met gematte zitting, standaard voor bijna alle stoelen in huis. Er staat een hoge notenhouten kast met blauwe vazen erop. Aan de andere kant van het raam een buffetkast en dan weer eenzelfde hangklok, maar dan een die elk kwartier wat te vertellen heeft en op het hele uur de complete Big Ben-melodie laat horen. Boven de eetkamertafel natuurlijk weer een koperen olielamp, iets minder groot dan welke op de deel hangt.

In het andere zijkamertje slaapt oma altijd. Oma is volgens mij stokoud, gedron-

gen, in het zwart gekleed en heeft altijd een schort voor. Ze is niet onaardig maar haar wil is duidelijk wet. Als ik er logeer eet ze nooit mee.

Links van het huis een groentetuin, veel komkommers en bonenstaken.

Achter het huis en links van de stal, een stuk grasland met een morellenboom; proeven en uitspugen. Er heeft hier een hooiberg gestaan. Hier laat ik ook mijn vlieger op. Gemaakt van een paar stevige twijgen en de kerkkrant. Ja, dat wil wel omhoog. Het terugkeren op aarde is wat minder, een wilg in de houtwal vangt hem op en laat niet meer los.

De stal staat pal tegenover de deur naar de deel. Die deur moet angstvallig dicht gehouden worden anders gaan de koeien de deel op in plaats van de stal in als ze gemolken moeten worden. Oma hangt over de onderdeur en geeft aanwijzingen als oom en tante ze de goede kant op trachten te drijven.

De stal is zo'n zeven meter breed en zes meter diep. Er zijn nu twee koeien, een enkele keer staan er drie.

In de wei, achter de stal, de mestvaalt, een berg van een meter hoog en een meter of vier lang. Net achter de achterdeur van de stal want met stront wil je niet ver. De stal is geheel van hout met wanden van elkaar overlappende schaaldelen.

Rechts tegen de stal een kippenhok. Het staat altijd open, nu ook. De kippen lopen op het erf en komen hard aanhollen als oma met een bus voer begint te schudden, ze strooit het voor ze uit over het erf, een mooi plaatje. Het lijkt wel Pasen want we gaan eieren zoeken. De kippen hebben de gewoonte om alternatieve nesten te creëren en dan moet je zoeken. Het zijn wat jonge hennen en een aantal krielkippen met bijbehorende haan.

We komen nu bij een stuk of vijf appelbomen en een perenboom. Sommige takken, zwaar van de appels, worden ondersteund door een stevige gevorkte staak. Hier hangt

ook de was aan de lijn, net als de appelboom ondersteund door een stok.

Aansluitend, naast de winkel een klein omheind tuintje met bloemen en kruiden.

Over de stokken die het gaas omhoog houden zijn blikjes of potten gehangen. Het gaas is tegen de konijnen, de blikjes zullen zijn om het inwateren te voorkomen of... omdat er geen vuilnisbak aanwezig is. Hoezo? Alles heeft zijn nut en zo'n bak is dus overbodig.

Naast het tuintje een houten optrekje van twee bij drie meter met daarin een gemetselde stookplaats. De jongens van ome Jan bakken daar wel eens hun in de Grift gevangen visjes.

We komen nu voor het huis met aan beide zijden van het pad, waar we begonnen zijn, bessenstruiken. Klapbessen, witte en rode bessen en aalbessen. Tante Riek komt er net vandaan lopen met haar schort vol gele pruimen, die boom staat tegen de Grift aan samen met nog twee rode pruimenbomen. Langs de Grift nog frambozen. Voor bramen kunnen we het pad aflopen naar de spoorbaan.

De laatste keer dat ik hier logeerde mocht ik ome Co helpen met het maaien van de bermen langs het pad dat onlangs verhard is en nu Tabaksteeg is gaan heten.

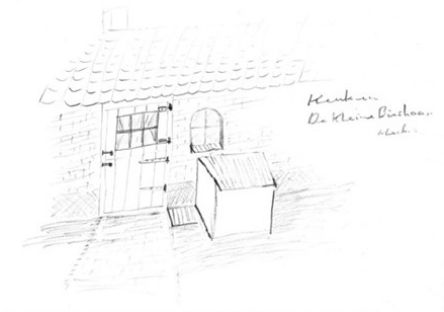
Ome Co doet alles met de zeis. Af en toe is die niet scherp genoeg meer en dan haalt hij de strekel erlangs. Soms ook gaat hij hem te lijf met een haarhamer.

Ik haal het gras dan bij elkaar met een houten hark waarna ik het op de kruiwagen doe die ik dan na een meter of drie laat om-lazeren omdat die te zwaar voor me is. Het ding is, ook het wiel, van hout en is van zichzelf al zwaar.

Na een glaasje karnemelk op de deel, onder de zacht brandende olielamp, is het tijd om weer te vertrekken. Bloemen en fruit in kranten pakken, handen schudden en dan tovert oma traditioneel het busje met Haagse

Hopjes tevoorschijn en mogen we er allemaal een pakken. Natuurlijk pruts ik net zo lang tot ik er een paar heb die aan elkaar plakken. Tante Riek: “Boffert!”.

Als we met donker door de steeg rijden schijnt de maan door de bomen en ziet alles er op z'n minst spookachtig uit. Gelukkig zit ik dan bij mijn vader achterop de fiets met mijn voeten in de fietstassen en het monotone gezoem van de dynamo in mijn oren. Mijmerend over de indrukken die ik vandaag heb opgedaan denk ik: als ik groot ben ga ik hierover schrijven. Voor mijn Oma.

Nawoord

Genoemde personen:

Cornelia van Doorn 06-08-1872 – 03-01-1960

Jacobus Verhoef 13-12-1894 – 21-05-1980

Hendrika Petronella Hofland 07-05-1901 – 21-05-1987

Cornelia Johanna Hofland 20-04-1905 – 19-09-1958

Het beschrevene heeft betrekking op de periode 1950 – 1960. Dit verhaal heeft geen andere bronnen dan mijn geheugen. Voor geïnteresseerden is het mogelijk een bescheiden aanvulling op het boek *De Bieshaar, de oorsprong van Leusden-Zuid*, van W. Bos.

Dit verhaal verscheen eerder in *Leusden toen* nr. 1-2013 van de Historische Kring Leusden.

De trein naar Westerbork en mijn vader

door Bert Prinsen

Mijn vader woonde in Baarn. Hij werkte in 1943 in die oorlog bij de scheepsbouw op de Hoogte Kadijk in Amsterdam. Hij ging iedere morgen met de trein naar het Muiderpoortstation in de hoofdstad. Op een morgen kwam hij al enkele uren weer thuis. Mijn moeder zag hem aankomen: doodsbleek en diep geschokt. Met enige moeite kwam er uit dat toen hij aan kwam op het station van Amsterdam-Muiderpoort daar een trein

gereedstond, volgeladen, om naar Westerbork te gaan. De aanblik van de joodse medeburgers die goed wisten wat er met hen zou gebeuren, schokte hem tot in het diepste van zijn ziel. Machteloos moest hij toezien hoe Duitse soldaten omgingen met weerloze burgers. Die aanblik van dat schunnige optreden en de blik in de ogen van die onvrijwillige treinpassagiers gaven hem een levenservaring die hij niet meer is kwijt geraakt. Hij is even later met de trein terug gegaan naar Baarn. Hij kon toch niet gewoon naar zijn werk gaan? De aanblik was te schokkend, te mensonterend. Later heeft hij er nooit weer over gesproken. Maar het bleef in zijn ziel gebrand, levenslang, zo weten we van mijn moeder.

Het monument bij het Muiderpoortstation in Amsterdam is een roestvrijstalen gedenkbank met een informatiebord, vervaardigd uit hetzelfde materiaal. De bank is geplaatst bij een rozenperk. In de bank is een gedicht van Victor E. van Vriesland uitgestanst. Het informatiebord vermeldt een korte, verklarende tekst. De gegraveerde tekst in de gedenkbank luidt:

Muiderpoortstation:

*tocht er door hun schimmen
nog een stroom van lang,
lang vergeten namen,
lang vergeten ogen?*

*zullen wij nog weten
dat wij ons vergeten
zijn vergeten?*

Monument ter herinnering aan die vele transporten van joden vanaf Amsterdam-Muiderpoort naar Westerbork

Onderwijsevolutie of onderwijsrevolutie

door Arie van Herk

Door decennia heen ontwikkelt het onderwijsstelsel in Nederland zich. Als ik de discussies hierover volg in de politiek of media vraag ik mij soms af of er sprake is van evolutie of revolutie.

Graag deel ik mijn eigen ervaring uit de jaren 60 en het beeld over het onderwijsstelsel anno 2016.

Ik ben van het geboortjaar 1952 en in de jaren 60 was het op mijn lagere school gebruikelijk dat je in de zesde klas bijles kreeg in de Franse taal. Dit was voor de schoolleiding een indicatie naar welk vervolgonderwijs je ging. Mijn gevoel voor taal was en is nog steeds niet optimaal en na enkele weken stopte mijn bijles. In het advies werd aangegeven dat ik niet naar het Uitgebreid Lager Onderwijs (ULO) kon maar naar de Lagere Technische School (LTS). Op zich niets mis mee, maar later werd duidelijk dat ik via een zigzagbeweging vervolgopleidingen volgde.

Op de LTS doorliep ik het basisjaar, een jaar metaalbewerking en twee jaar elektro-

techniek. Ik kon naar de MTS maar had genoeg van de schoolbanken en ging werken. Ik had de motivatie om via avondonderwijs mij verder te ontwikkelen. Na de LTS wilde ik het technisch onderwijs in en volgde ik een tweejarige avondopleiding *Opleiding Bewijs tot Algemene Ontwikkeling (OBAO)* die nodig was voor de opleiding voor de acte Nijverheidsonderwijs. Door mijn oproep voor militaire dienstplicht werd dit plan verstoord. Binnen mijn werk in de elektrotechniek kwam procestechniek en elektronica in opmars en ik pakte die richting op. Weldra zat ik aan het plafond van Middelbaar niveau en wilde verder. Door de opkomst van computers in de procestechniek wilde ik die richting in, maar daarvoor moest je minimaal HAVO met wiskunde als basis hebben. In driejaar, via avondonderwijs, behaalde ik mijn diploma HAVO met de vakken Nederlands, Engels, Wiskunde, Natuurkunde, Economie en Biologie. De weg voor informaticaonderwijs op Hbo-niveau stond open en ik pakte

de route op. Vanuit de procestechniek veranderde ik mijn werkgebied in de administratieve automatisering waar ik ruim dertig jaar in heb gewerkt.

Terug naar de onderwijsrevolutie of onderwijsrevolutie. De objectiviteit van de huidige Cito-toets en de adviezen van leraren over de vervolgopleiding van leerlingen leveren nog steeds discussies op met ouders. Deze adviezen hebben blijkbaar nog steeds

een grijs gebied tussen objectiviteit en subjectiviteit. Het blijft blijkbaar nog steeds een moeilijke klus om in te schatten welke route een leerling het beste kan doorlopen. Het onderwijssysteem blijft complex en veel jongeren hebben nog geen goed beeld welke route ze willen volgen. Blijft evolutie en revolutie naast elkaar bestaan, de toekomst zal het uitwijzen.

Verhuizen naar het nieuwe land

door Arie van Herk

Mijn ouders komen beiden van de boerderij (Berkenwoude en Stolwijk) en mijn vader wilde een eigen boerderij pachten. Het nieuwe land zou een mogelijkheid kunnen zijn.

Door het aannemen van de Zuiderzeewet in 1918 werd besloten tot de aanleg en inpoldering van de Zuiderzee/IJsselmeerpolders, het plan *Lely*. Op 9 september 1942 viel de Noordoostpolder (NOP) officieel droog en in 1947 begon de uitgifte van grond. De nieuwe boeren werden streng geselecteerd en kwamen voornamelijk uit Friesland, Noord-Holland en Zeeland.

Halverwege 1951 verhuisden mijn ouders en mijn zus naar dit nieuwe land en mijn vader ging als arbeider werken bij een eerder gevestigde agrariër. Begin 1952 wisselde hij van werkgever en ging ons gezin naar het Klutenpad in Creil. Ik was in januari van dat jaar geboren. Ons huis was

nog niet klaar en uit verhalen heb ik vernomen dat wij enkele maanden in de paardenstal van de boerderij hebben gewoond. Mijn slaappleaats was de voerbak van een paard. Toen ons huis gereed was zijn we naar Klutenpad 6b verhuisd. Tot mijn achtste jaar hebben we daar gewoond.

In 1953 stond mijn vader op de lijst om een boerderij toegewezen te krijgen. Helaas voor hem werd dit een teleurstelling, na de watersnood van 1953 kwamen er veel boeren van Schouwen-Duiveland en die kregen hogere prioriteit. Zijn droom een boerderij in het nieuwe land viel in duigen. Hij volgde diverse opleidingen en kreeg in 1960 werk in de plantsoendienst. We vertrokken uit het nieuwe land, maar ik ervaar nog steeds een prettig gevoel als we door de polder op doorreis zijn naar familie in het noorden van

het land. Als kind ging ik graag met mijn vader mee naar de boerderij om voor de dieren te zorgen, mee te helpen met melken of tractor rijden. Een mooie herinnering.

De NOP heeft een landoppervlakte van

460 km² en telt anno 2016 46.603 inwoners (Bron Wikipedia-CBS). Zoals je op google earth kan zien is het heel gestructureerd ingedeeld. Een aantal boerderijen werden gebouwd op de aangrenzende hoeken van vier percelen. Er werd een viertal woningen voor het personeel naast gebouwd. De bedrijven waren een combinatie van veehouderij en landbouwproducten als aardappels, granen, erwten, etc. Beginjaren 2000 werd een aantal bedrijven omgevormd tot bollenkwekerijen en zijn er kleurrijke vlakten te zien.

Nieuwe vragen

door Willem van Maren

Je bent blij als je bij je speurtocht naar het doen en laten van je voorouders een onbekend oud document vindt. Je verwacht nu weer iets meer te weten te komen over die verre voorvader. Soms kom je echter een stuk tegen dat alleen maar vragen oproept.

Op 5 april 1718 was er in Leersum een zitting van het gerecht. Verschillende zaken werden behandeld. Zo verscheen ook Jan Franken uit Amerongen die alleen maar een verklaring wilde afleggen. Bij de landbouwer Jacob Gerrits van Blootenburg in de Ginkel bij Leersum had een zekere Cornelis Brantsen gewerkt en die was nu overleden. Jan Franken verklaarde voor zichzelf en zijn kinderen dat geen van hen ooit gezegd of gedacht zouden hebben dat Jacob Blotenburg iets van de nalatenschap van Cornelis ontvreemd zou hebben. Integendeel, Jacob en zijn familie kende hij als eerlijke mensen die nog ooit iemand een duit te kort hadden gedaan en die iedereen altijd keurig hadden behandeld.

Wat was hier aan de hand? Was er uit de nalatenschap iets verdwenen, en zo ja, wat was dat? Waarom voelde Jan Franken zich

genoodzaakt om een verklaring af te leggen? Was dat wel nodig? Had hij eerder iets anders gezegd? En waarom en wanneer? Had hij misschien iets te veel gezegd bij een borrel in de herberg? Wat was de relatie van Jan Franken met Cornelis Brantsen geweest? En wat was de reactie van Jacob van Blootenburg geweest bij dit alles? Moet ik achteraf blij zijn dat een van mijn voorouders toen als een eerlijk persoon werd erkend?

(Bron: Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht, Toegang 00064, inv. nr. 2474)

De boerderij (anno 1681) van Jacob Gerrits van Blootenburg aan de Haarweg in Leersum. Foto omstreeks 1970.

Inhoudsopgave

Ten geleide	45
Colofon	45
Lezingen & Activiteiten	46
Van uw voorzitter	48
Ledenbestand	49
Jubileumbijeenkomst 45 jaar NGV Amersfoort e.o.	49
Reunion	49
Genealogie vóór 1600	50
Famillement 2016	51
Korenmolen De Gunst: een reactie	52
Twee belangrijke websites	53
Jubileumbijdragen	55
De familie Uittien	55
Zoektocht naar nabestaanden via secundaire bronnen	57
Oma gevonden	58
De vijf zonen van Hendrik	60
Anna Kronenburg en de hofstede Kronenburg	61
Soms loopt het net even anders	63
Zoektocht	63
Waarom overlijdt een Amersfoorter in Rosmalen?	65
Drie huwelijken tegelijk	65
Ome Ies uit Texas	66
Een koninklijke kus	67
Johanna van den Heitenberg opgelicht door de notaris	68
Een oude foto. Een uitje van de Philips Harmonie	69
Het graf van Hendrik Krol (1858-1934) bestaat nog	71
De kleine Bieshaar, een keuterboerderijtje	73
De trein naar Westerbork en mijn vader	77
Onderwijsevolutie of onderwijsrevolutie	78
Verhuizen naar het nieuwe land	79
Nieuwe vragen	80

